

OBLATEN UGLED

Prešlo je v navado, da pokrajinski klubi prirejajo vsako leto brucovanja v središčih pokrajine, kjer so doma študenti, ki jih ti klubi združujejo. Tudi Klub študentov Prekmurja prireja svoje akademske plesne, združene z brucovanjem, že vrsto let in so te prireditve pridobile doma že lep ugled. Pred štirimi leti so na akademskem plesu prvič izdali tudi glasilo plesa — Bruc; ta bi naj na piker in zabaven način opisoval življenje študentov doma in na univerzi v Ljubljani. Takrat je prevzel pokroviteljstvo nad plesom in Klubom študentov Prekmurja delovni kolektiv ČZP Pomurski tisk, ki je eden najboljših delovnih kolektivov v Prekmurju. To pokroviteljstvo je postalo tradicionalno.

Tudi na letošnjem akademskem plesu v Radencih, je Klub izdal Bruca, ki je že četrti po vrsti. Uredniki letošnjega Bruca so z vsebino grobo prekršili dosedanjo tradicijo šaljivega in zabavnega študentskega glasila in so letošnje glasilo napolnili z umazanimi obrekovanji, neokusnimi namigovanji in bedastimi duhovičenji. Avtorji so si na skrajno nesramen način dovolili žaliti, potvarjati in sramotiti najlepše in najsvetlejše ideale, ki so vzrasli v naši socialistični stvarnosti. Za krinko nekake »intelektualistične satire« so blatili celo takšne ideale kot je Ustava, osebnost predsednika Tita, Titova štafeta, in Jugoslovanska ljudska armada. Ti ideali so bili ustvarjeni med revolucijo in v težkih dnevih po njej. V osebnosti predsednika Tita ne vidimo samo voditelja države, ampak tudi simbol vseh pridobitev naše socialistične revolucije. Prav tako naša mlada generacija v Jugoslovanski ljudski armadi ne vidi zgolj služenja kadrovskega roka, ampak zmagovalca nad fašističnim okupatorjem in poroka za mir in neodvisen socialistični razvoj. Tudi ostale napadane vrednote pomenijo našim ljudem veliko, veliko več, kot so morda mislili Rudi Ringbauer, Branko Sömen in Franc Zerdin, ki so glasilo uredili in napisali večino objavljenih prispevkov.

Ne želimo se spuščati v moralni lik teh treh ljudi, ampak se ob tem vprašamo, kaj je delalo vodstvo kluba in Klub študentov Prekmurja, v imenu katerega je bilo glasilo izdano. Znano je, da je ravno ta klub eden najstarejših na ljubljanski univerzi in da je pred vojno združeval najboljše in najnaprednejše študente, ki jih je dala pokrajina na levem bregu Mure. V najtežjih trenutkih naših narodov so prav člani tega kluba organizirali vstajo v Prekmurju in s svojimi življenji omogočili mladim prekmurjskim rodovom, da živijo in študirajo v neprimerno ugodnejših in bolj urejenih pogojih. S tem ko Ringbauer, Sömen in Zerdin napadajo in žalijo že omenjene vrednote v imenu Kluba študentov Prekmurja, žalijo spomin njegovih predvojnih članov — revolucionarjev in dosedanjo svetlo tradicijo kluba. S tem grobim izpadom so trije ljudje umazali ugled prekmurske študentske mladine ne samo v očeh delovnih ljudi domače pokrajine, ki jim je s svojim trdim delom omogočajo študij, ampak tudi v očeh vse slovenske in jugoslovanske javnosti.

Klub študentov Prekmurja je organizator brucovanja in izdajatelj Bruca ter nosi tako vso odgovornost. Odbor kluba je kljub svoji dolžnosti skrajno malomarno opustil ustaljeno navado, da pred objavo pregleda pripravljeni material. Danes je prepozno poudarjati, da je to bila dolžnost odbora. Potrebno pa je poudariti, da je sedaj, ko nosi objavljeni material klubovo ime, dolžnost odbora Kluba in dolžnost vseh prekmurskih študentov, da z odločno akcijo odstrani iz kluba vse tiste, ki so v njegovem imenu izrabili izkazano jim zaupanje, in s svojim nadaljnjim delom poskušajo oprati sramotni madež, ki leži danes na Klubu študentov Prekmurja. Prepričani smo, da so med prekmurskimi študenti ljudje, ki so to sposobni storiti. Tako lahko ohranijo svetlo tradicijo nekdanjega Kluba prekmurskih akademikov.

Končno sodbo o tem, kdo vse je temu kriv in kako je treba postopati proti krivcem, prepuščamo prekmurjskim študentom. Prepričani pa smo, da je sklep predsedstva univerzitetnega odbora Zveze študentov, da predlaga Plenumu izključitev krivcev iz Zeze študentov, popolnoma upravičen.

Srečko Beričič

Po študiju si odložila pero in sklenila roke. Knjiga je ostala odprta na mizi. Potem sem Te nežno objel in poljubil za voščilo in vedela si, da je bil moj poljub namenjen vsem dekletom in ženam. Danes je vaš dan. Popoldne, si rekla, bomo s kolegi nazdravili slavju vseh žena. Tvoji in moji materi, vsem materam sveta, vsem dekletom. Povabila si me na ples in bil sem srečen v družbi s Tabo in Tvojimi kolegicami: dobre prijateljice imaš.

In si opazila, kako so se vsi veselili z vami? Si videla, kakšen lep šopek nageljnov so prinesli Jelki in Miiki, kako so Zdenka, Tatjana in Helena povabile na zabavo vse nekdanje sošolce?

Lep je Tvoj praznik in vsi fantje so srečni z vami. Verjamem, da je to majhna pozornost do Tebe in vem, da Tebi veliko pomeni...

Foto: JOCO ŽNIDARŠIČ

LETO XIII.
Ljubljana,
6. marec 1963
Štev. 5

tribuna
LIST ZVEZE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

Več skrbi dotoku kadrov na univerzo

Na prvi letošnji seji, ki je bila 25. februarja, je univerzitetni svet razpravljajal o nekaterih zelo važnih vprašanjih, med drugim o osnutku poročila o delu univerze v letu 1962, o nalogah univerze in fakultet v zvezi s priporočilom Ljudske skupščine LRS o družbenem upravljanju v vzgojno-izobraževalnih zavodih in v zvezi z družbenim planom za leto 1963, ter o poročilu personalne komisije o kadrovskih vprašanjih. Univerzitetni svet je potrdil zaključni račun univerze za leto 1962 in sprejel finančni načrt za tekoče leto. Sprejeta so bila tudi pravila kemijskega inštituta »Boris Kidrič«, ki so ga ustanovili izvršni svet LS LRS, slovenska akademija znanosti in umetnosti in univerza v Ljubljani.

Poročilo o delu univerze je letos pripravljeno neposredno za Ljudsko skupščino in ne za Izvršni svet kot doslej. Prikazalo naj bi rezultate in uspehe doseganega dela na reformi visokošolskega študija in nakazalo probleme, ki se pri tem obsežnem delu pojavljajo. Zaradi izrednega pomena tega poročila je univerzitetni svet menil, da je treba osnutek nekoliko razširiti in dopolniti z nekaterimi podatki, ki bi pomagali prikazati stanje na univerzi v popolnoma objektivni luči. Predvsem bi bilo potrebno osnutek dopolniti s podatki o organizacijskih in strukturnih spremembah na fakultetah, z uspehi pedagoškega dela in faktorji, ki objektivno zavirajo razvoj in uveljavitev reforme. Poudariti bi bilo treba, da so sedanji učni načrti in programi v precejšnji meri prilagojeni dejanskim potrebam prakse, oziroma da so v procesu prilagajanja tem potrebam. Premalo je omenjena tudi vloga študentov v tem procesu in določena neenotnost v njihovih vrstah, ki je pogojena z odhodom nekaterih učiteljev do principov reforme. Univerzitetni svet je tudi menil, da je treba v poročilu opozoriti na neurejeno vprašanje financi-

ranja izrednega študija in študija 3. stopnje, na štipendijsko problematiko in vprašanje omejevanje vpisa na fakultete v Ljubljani. Podatki v poročilu naj bi se vzkladili za nekaj let nazaj, da bi poročilo tako dejansko bilo realna osnova za razpravo o univerzitetni problematiki pred Ljudsko skupščino.

V razpravi o nalogah univerze in fakultet v zvezi s priporočilom Ljudske skupščine LRS o družbenem upravljanju v vzgojno-izobraževalnih zavodih in v zvezi z družbenim planom za leto 1963 je bilo poudarjeno, da ta dva izredno pomembna dokumenta nikakor ne smeta biti povod za novo diskusijo o načelih in principih reforme visokošolskega študija, kot so se na univerzi že pokazale določene težnje. Diskusija je treba usmeriti na vprašanja, ki jih ob izvajanju reforme doslej ni uspelo rešiti, in na analizo dosežanih uspehov. Vprašanja, ki morajo v tej diskusiji dobiti še poseben poudarek, pa so vprašanja oblik in vsebine družbenih in samoupravnih organov na fakultetah, sveti letnikov in samoupravljanje oddelkov. Na fakultetah bo potrebno analizirati stanje in predvsem uspešnost funkcioniranja dose-

Popravek ...

danjih oblik samoupravljanja in na podlagi dobljenih rezultatov predlagati spremembe pozitivnih predpisov, ki danes več ne ustrezajo. Učne načrte in programe je treba v skladu z željami in težnjami prakse izpopolniti tudi z nekaterimi predmeti o ekonomiki, poslovanju in upravljanju delovnih organizacij, ker predmet družbene vede, ki se sedaj predava na naših fakultetah, tem zahtevam ne more ustrezati. Z diskusijo o priporočilu je potrebno povezati tudi vprašanje organiziranih stikov fakultet z operativno in poudariti, da lahko ti stiki rodijo obojestransko korist. Fakultete bi imele možnost, neposredno zasledovati potrebe operativne po profilih strokovnjakov in uporabnost veljavni učni načrtov za delo, ki naj ga diplomanti posameznih stopenj v praksi opravljajo. Univerzitetni svet je priporočil, naj se proučijo tudi vprašanja nadaljnje modernizacije pedagoških metod in aktivizacije študentov, naj se posveti večja pozornost vzgojnemu delu na visokošolskih institucijah in vključevanju raziskovalnih kapacitet univerze v reševanje aktualnih družbenih problemov. Velike važnosti pa je nadaljnja poglobitev in proučitev sistema nagrajevanja in iskanje lastnih poti na fakultetah v sodelovanju z Inštitutom za javno upravo, ki je izdelal osnutek sedaj veljavnega sistema. Diskusija o teh vprašanjih je treba razviti na vseh fakultetah in z njo doseči, da bodo

študenti in učitelji spoznali, da je reforma njihova stvar in ne nekaj, kar je fakultetam od zunaj vsiljeno.

V zvezi s poročilom personalne komisije o kadrovski problematiki je univerzitetni svet ugotovil, da je potrebno temu izredno perečemu vprašanju posvetiti vso pozornost. Kljub lanskoletnim priporočilom v zvezi s to problematiko, pri delu personalnih komisij svetov in uprav ni bilo doseženih bistvenih uspehov. Se vedno ni enotnega, sistematičnega kadrovanja, ki bi omogočilo normalen dotok mlajših znanstvenih delavcev na fakultete. Obširno poročilo personalne komisije nazorno kaže, da stanje, predvsem kar se tiče asistentov, še zdaleč ni zadovoljivo in da je v jugoslovanskem merilu celo najslabše. Glavni vir asistentov kadrov je zaenkrat reprodukcija s fakultet, torej neposredno diplomanti, ker je kadre iz prakse zelo težko dobiti. Več pozornosti pa bi bilo potrebno posvetiti kadriranju inštitutov, ki bi mogli postati glavna baza za dotok predavateljskih kadrov na fakultete. Pri reševanju kadrovskih vprašanj bi lahko pomembno vlogo imeli kadroviki, ki naj bi zbirali podatke in analizirali potrebe na posameznih oddelkih in usmeritvah. Vendar pa mora biti osnovna skrb za kadre še vnaprej prenesena na katedre, ki morajo v veliki meri sodelovati pri izdelavi perspektivnega načrta potreb po kadrih.

TINE HRIBAR

KLER V SLOVENSKI DRUŽBI

Od klerikalnega konservatizma do »pseudoklerofašizma«

Kakor v ostali Avstriji, je torej tudi na Slovenskem zmagala reakcija. Čeprav so bili objektivni pogoji za uspeh revolucionarnodemokratskih sil pri nas dani, je zaradi splošne zaostalosti ljudstva manjkalo izkušeno teoretično in organizacijsko vodstvo ter bi bilo potemtakem naše gledanje na zgodovinske procese subjektivno in idealistično, če bi pripisovali poraz zametkov revolucije prav samo Bleiweisovemu krogu in kleru. Seveda se po tej ugotovitvi njihova subjektivna krivda prav nič ne zmanjša. Krivi so, da se je zdaj kmet v odporu proti kapitalistični eksploataciji vdal konservativizmu in vodstvu polfevdalnih idejnih sil; da se je začelo tradicionalno, desetletja trajajoče slovensko zaplotniško in drobtinčarsko politikanstvo, hlapčevstvo in moledovanje.

Usodo slovenskega naroda je znova prevzela v svoje roke družbena plast, socialno-politično povezana z napol fevdalnim veleposestništvom, Avstrijo in monarhijo, svetovno nazorsko pa zvezana s klerom, ki se je sicer na videz umaknil v ozadje, a je vseeno imel domala vse vodilne niti ter je zato neposredno odgovoren za konservativno politiko »vsezaverodomcesarjevceva«.

Kler je vedno računal s perspektivo, da se najreakcionarnejši deli vladajočega razreda vrnejo na oblast; zveza med Cerkvijo in monarhizmom je predstavljala glavni stebel avstrijskega državnega sistema in tisti vezni člen, ki je vezal kmeta z reakcijo; čeprav je mnogo duhovnikov iskreno želelo pomagati kmetu, (v gospodarstvu in pri osnovnem izobraževanju mu v resnici tudi je), je bil rezultat njihovega dela prav nasproten, kakor so mislili in hoteli. Ko so pozneje reševali kmeta pred li-

beralnim oderuhom, ga tako izolirali od liberalne buržoazije, so ga s tem posredno pehali v naročje monarhistično-veleposestniške reakcije, ki je uspela prepričati kmečke množice, da je njihova varnost edino v naročju Cerkve in je bil tako na tej osnovi zgrajen tipično avstrijski klerikalizem. Bili so pač na napačni idejni poti, povezani z napačnimi družbenimi silami; toda tega so bili sami krivi.

Sam Slomšek je sicer mnogo storil za pridobitev splošnih narodnostnih kulturnih in jezikovnih pravic Slovencev: slovenske nedeljske šole, pobuda za ustanovitev Mohorjeve družbe, prenos škofijskega ordinariata na trdnjša slovenska tla; vedno pa se je varoval, da s svojimi zahtevami ne bi omajal konservativnega sistema in se je verjetno pridruževal mnenju Jeranove Zgodnje Danice, da »poglaviti del narodnosti je in ostane vera«. Ni brez pomena, da je bil to načelo kasneje tudi vodilno načelo ideologije klerikalcev, kajti vsako postavljanje narodnosti na revolucionarnejše temelje, je skrivalo za njih nevarnost, da se proces, ki bi ga utegnili povzročiti, ne o ustavi pri nedokončani buržoazno-demokratski revoluciji, ampak bi utegnili prerasti njih same in spodkopati socialne korenine, družbene plasti, na kateri so temeljili. Prav zaradi tega, ter da bi speljali delovne množice na stranska pota, so pozneje toliko časa vztrajali samo pri primitivnem reševanju nacionalnega vprašanja, da jim tako s kratkovidnim varanjem ne bi bilo reba socialnega, česar pa so se z rastočo močjo proletarskega gibanja nazadnje morali lotiti; kam so ga nameravali speljati, bomo še videli, ko bomo obravnavali krščanski socializem.

Da so se resnično bali v osnovi revolucionarnih ljudskih množic, da jim je bilo samo za osebne koristi, nam dokazuje že sredi 19. stol. dvajset let v slogaštvu živeče breznačelno konservativnoliberalno vodstvo. Šele, ko so začutili, da na takšen način izgublja svojo nekdanjo veljavo, vlogo in stare pravice, da je čas fevdalnih privilegijev minil, so dr. Mahnič in njegovi nastopili z borbenim političnim katolicizmom, obsodili slogaštvo in katoliški liberalizem, znova pokopali program Zedinjene Slo-

venije ter zagovarjali avstrijsko državo in zgodovinske pokrajine; tako je vse do prve svetovne vojne ostalo bistvo slovenske politike princip kronovinske avtonomije.

S službenim nastopom škofa Missije se je grojanje klerikalcev — okrepjenih z mahničevci, ki so počasi izpodrinili konservativce in kasneje s krščanskimi socialisti — znova, zlasti med prevladovanjem liberalcev in nemških veleposestnikov v deželni zboru, z vsemi silami usmerilo med kmečke množice; ustanovila politična in izobraževalna društva, rajfajzovke itd.; se notranje preorganizirala: katoliško politično društvo preimenujejo najprej v Katoliško narodno stranko in leta 1905 v Slovensko ljudsko stranko, ki v nekaj letih prevlada v kulturnem, gospodarskem in političnem življenju podeželja ter tako za dolga desetletja dobi oblast nad slovenskim narodom. To pa je bila oblast buržoazije, ki je v »notranji« politiki sicer popuščala zahtevam množic, kolikor je morala, da je potem tem laže stopala na pot direktnega podpiranja in prilaganja monarhistični reakciji, izdajanja slovenskih nacionalnih koristi; vse to pa je delala samo zaradi lastnih razrednih koristi in koristi Cerkve, ki je njo in SLS neposredno podpirala.

Ne glede na to, kakšno vlogo je imela SLS na Slovenskem, je slovensko cerkveno vodstvo posredno odgovorno za vsa njena dejanja, saj sta škof Missia in Jeglič, izbirala njene voditelje; (Ko je hotel duhovnik Zitnik, krščanski socialc, kandidirati na nekih volitvah obenem s Sušterskičem, mu je to Jeglič pod cerkveno kaznijo prepovedal v korist zadnjega); gladila in pomirjevala sta nasprotja znotraj stranke, agitirala za njo s pomočjo škofijskih listov ter vpregala v njen voz duhovnike, ki so največ storili za njeno veljavo in ugled. Ob izbruhu prve svetovne vojne se je SLS zavestno opredelila za Avstrijo, njena koncepcija je bila uradno avstrijska perspektiva in se je šele po treh letih odločila za nekak tri-alizem.

(Se nadaljuje)

NAJMLAJŠA UNIVERZA PRI NAS

Primerilo se je, da sem že na beograjski železniški postaji srečal novosadske študente, natančno rečeno, dva novosadska študenta. Bane, študent prava na pravni fakulteti v Novem Sadu, je moj stari znanec z nekega seminarja v Zadru. Večkrat sva se srečala tudi v Beogradu, na konferencah športne organizacije. Tudi njegovega tovariša bi moral poznati; povedal je, da je bil aprila lani na partizanskem pohodu pravnikov v Sloveniji. Na peronu sem opazil še skupino beograjskih gledališčnikov, ki so se poslavljali od igralka Mire in režiserja Bojana Stupice, ki sta se odpravljala na gostovanje v Moskvo.

Poldrugo uro, kolikor potrebuje ekspresni vlak za 85 kilometrov do Novega Sada, smo se pogovarjali predvsem o tem, kako smo prebili čas, odkar smo se zadnjič videli. Bane se je krepko posvetil študiju, pustil je delo v športni organizaciji. Diploma, pravi, mu ni več daleč.

Tokrat sem bil drugič v Novem Sadu. Pred dvema letoma je vlak še vozil po ulicah, bobnel je mimo oken v prvem nadstropju. Zdaj tega ni več. Oktobra 61 so izročili prometu nov most čez Donavo in tako rešili prometni in urbanistični problem. Železniška postaja je ostala ista. Pred avtobusom, ki naj bi me odpeljal v mesto, smo se poslovili. Za drugi dan smo se dogovorili, da mi bosta razkazala to najmlajše univerzitetno mesto v Jugoslaviji.

Novi Sad ni večje mesto od Ljubljane, vendar ima v mestnem središču več svetlobnih reklam (Pa ne samo to, tudi gorijo vse!) Ura je bila skoraj enajst, ulice so bile že prazne, le na »strafitu« je še nekaj ljudi oklevalo, kam naj stopijo še na kozarček pred spanjem.

V hotelski restavraciji sem pričakoval zvoke ciganske glasbe, a jih ni bilo. Polovica gostov je bilo mladih ljudi, študentov. Nič posebnega torej, enako kot v Ljubljani. Najbližje omizje je razpravljalo o jazzu, videti je bilo, da so se pravkar vrnili z vaje ali poslušanja plošč.

Deževno popoldne sem porabil za to, da sem pregledal material o novosadski univerzi in njenih študentih, ki sem si ga že vnaprej pripravil. Nekaj osnovnih po-

nizacija že sodelovala — kot enakopraven član — v vseh oblikah dela Zveze študentov.

V Novem Sadu so štirje študentski domovi, v katerih je prostora za skoraj 1200 študentov. Studentje imajo tudi dve restavraciji. List študentov novosadske univerze, »Index«, izhaja že 5. leto. Kolegom iz redakcije še ni uspelo rešiti kočljivih finančnih vprašanj, zato izhaja list le vsakih štirinajst dni. Odločil sem se, da jih bom poiskal šele proti koncu svojega obiska. Prej pa si bom pomagal z informacijami navadnih študentov.

Razlike se počasi umikajo

Pred trgovsko hišo »Progres« me je opoldne čakal Bane. Takoj mi je razložil, da so fakultete posejane po vsem Novem Sadu. Pravna in tehnološka pa sta celo na Trvdjavi onstran Donave, v Petrovaradinu. Odločila sva se, da pogledava najprej na filozofsko fakulteto, ki je sredi mesta. Njogoševa ulica je bila globoko razkopana. Zgradba fakultete je stara, podobna ljubljanski realki v Vegovi, le za tretjino manjša. Bane je na tej fakulteti kar domač, saj večkrat obišče svoje dekletke, ki študira angleščino. Dekleta so tudi tu — kot menda na vseh filozofskih fakultetah pri nas — v večini.

Bane, študent družbene fakultete se je izkazal z znanjem o svoji Alma mater.

»Na filozofski fakulteti je letos okrog šeststo študentov, od tega dobra polovica rednih. Največ novincev se je odločilo za matematiko. Za fiziko in kemijo ni velikega zanimanja, čeprav se je fakultetna uprava trudila z dobrimi ekonomskimi pogoji privabiti študente. Pri nas namreč delijo mesta v domovih po fakultetah in so fiziki in kemiki imeli mesta zagotovljena, prav tako tudi fakultetne štipendije. Najmanj rednih študentov, še manj kot deset, je vpisalo jugoslovanske jezike. Gotovo je tudi pri vas, v Ljubljani, podobna stvar — modni študij.«

Na hodnikih fakultete je le malo študentov, marsikdo je podaljšal novoletne praznike in ostal doma. Tudi oglasne de-

raj nimamo, delo v kampih v Angliji pa jezikovno le malokomu koristi.«

Oljo sva spremila do njenega doma, v ulici A'ekse Santića. V domu stanuje okrog dvesto študentk. Bežen sprehod po hodniku mi je pokazal, da novosadske kolegice še precej zaostajajo za stanovalkami ljubljanskega Naselja. In to v vsem: urejenosti sob in hodnikov ne gre primerjati; v domu imajo plačane vratarje (ljubljanjski vzgled zaradi udobnosti ni prodrl), za razvedrilo imajo le televizijski sprejemnik v nezakurjeni sobi, nekaj časopisov, nobene knjige.

Omenil sem Banetu svoja zapažanja. Dejal je, da sami vedo, da jim še precej manjka in da s trudijo odpraviti pomanjkljivosti.

V prvih letih obstoja naše univerze je bilo treba skrbeti predvsem za nemoten potek pouka, za zadostno število predavateljskega kadra in za druge bistvene reči. Študentska organizacija ve, da v študentskem življenju izven fakultete še precej manjka, posebno pri zabavi. Mesto samo, Novi Sad, zaenkrat še ne zna in ne more ustreči vsem željam svojih novih, mladih prebivalcev. Nekaterim fakultetnim odborom je že uspelo precej storiti, na primer na strojni, na pravu.«

Dve fakulteti v nekdanji trdnjavi

Na petrovaradinsko trdnjavo sem se odpravil kar sam, saj nisem mogel zgrešiti. Iz Donave, po kateri so plavali kosi ledu, se je dvigovala megla.

Trdnjave je res precejšnja, le od rok je. Stari železniški most kaže vsa rebra, nima cestišča, zato avtobusi vozijo daleč naokrog čez novi most. Pravniki in tehnologi se torej vsak dan kar lepo sprehodijo. Bane mi je že dopoldne povedal, da ima okrog 340 kolegov, od katerih je polovica izrednih študentov. Zgradba fakultete je nekoliko spremenila svoj obrambni, militaristični, zunanji izgled, a posebno privlačna ni. Zgodnja popoldanska ura ni bila najbolj primerna za obisk, saj so hodniki prazni. (Pravniki so res povsod nagnjeni k čimvečji udobnosti.)

Nič hudega! Ko sem se odpravil že nazaj v mesto, sem srečal drugega znanca iz športne organizacije. (Imena mu nisem več vedel.) Pravkar je hitel v telovadnico, kjer običajno s kolegi igra košarko. Povsod tarejo športno organizacijo študentov isti problemi: oddaljenost razpoložljivih telovadnic, nezainteresiranost precejšnjega dela študentov, pomanjkanje rekvizitov in podobno. Studentki niti nisva omenjala, saj že vsakdo ve, da je ženski šport na naših univerzah ubogi pastorek.

Pričelo je deževati, zato se nisem vrnil do telovadnice. Pred slovesom mi je še potožil, da še oni študentje, ki obiskujejo športne tečaje, večkrat neodgovorno ravnaajo z opremo in tako zmanjšujejo skromne možnosti.

Na Bulvaru maršala Tita, najbolj veličastni ulici (poznamo jo z razglednic), sem odkril eno od študentskih restavracij. Prezgodaj je bilo še za večerjo, pa sem vseeno vstopil. Del restavracije je ve-

dno odprt, točilnica. Pravijo, da zmanjšuje primanjkljaj menze. Vonj po močnem kuhanem žganju me je kmalu nagnal ven. Večerjal sem raje v ekspresni restavraciji. Tudi tam je bilo opaziti nekaj študentov, čeprav so tamkajšnje cene še vedno višje od cen v študentski menzi.

Ko sem hitel po ulici Jugoslovanske armade, sem opazil še drugo restavracijo za študente. Tudi ta je imela točilnico. Na vratih sem videl plakat: Ferijalna družina prireja zabavni večer. Ura je bila prava, datum in kraj tudi, zato sem sklenil počakati, da vidim, kaj bo. Nič ni bilo.

V izvenškem življenju večkrat zaškriplje

Ko sem bil spet v družbi z znanci, sem se pozanimal še za ostalo, izvenškolo dejavnost študentov v Novem Sadu. Takole so mi rekli.

»Imeli smo nekaj predavanj na fakultetah. Bilo jih je malo, toda bila so zanimiva in dobro obiskana. Tribina mladih je v zadnjem času precej izgubila na svojem pomenu. Pri nas je mnogo študentov, ki le malo dajo na kulturne ustanove v mestu. Večini pomeni kino glavno zvrst kulturnega in zabavnega življenja, posebno matineje.«

»Imeli smo tudi študentsko zadrugo. Bila je slabo organizirana, tako da je prišlo do vrste nepravilnosti in je bila zato ukinjena. Pravzaprav bo treba materialnemu vprašanju naših študentov posvetiti še precej pozornosti. Mnogokrat komisije niso opravile svoje naloge tako kot je treba.«

»Naši študentje precej potujejo. Ferijalne družine so zelo številne, vendar se nam dogaja, da so izleti včasih slabo pripravljene, posebej oni v inozemstvo. Imamo tudi svoje letovišče, počitniški tabor v Petrovcu na moru, kamor študentje, navajeni ravnine in blatnih rek, radi zahajajo. Čeprav je življenje v taboru prijetno — v njem prirejamo nastope neznanih talentov, maskarade, radijske oddaje in seveda ples — se primeri, da organizacija tabornega življenja zašepa.«

»Marsikdo bi mislil, da študentskih kulturnih skupin v Novem Sadu ni. Saj nikdar ne nastopajo v drugih univerzitetnih središčih. Imamo študentski pevski zbor in nedavno smo osnovali folklorno skupino. Vendar to gre počasi, naše neizkušene skupine morajo tu v mestu orati ledino. Pri naših tovariših, študentih ne najdemo prave podpore. A počasi bo že šlo.«

Tovariše iz redakcije »Index« sem — le malo pred odhodom — s težavo našel. Skoraj vsi so bili zbrani v tiskarni in pomagali pri sestavljanju naslednje številke lista. Na hitro smo se pozdravili in moral sem na postajo. Rahlo je snežilo. Morda mi bo Novi Sad v soncu bolj všeč.

datkov torej: univerza je bila otvorena 27. septembra 1960. Ima zaenkrat sedem fakultet: agronomsko, tehnološko, strojno, pravno, ekonomsko, medicinsko in filozofsko. V mestu je tudi pet višjih šol.

Presenečen pa sem bil nad številom študentov: v tem šolskem letu je bilo vpisanih 4090 rednih in kar 6180 izrednih študentov, skupaj torej nad deset tisoč. Doslej je na novosadskih fakultetah diplomiralo nad štiri tisoč študentov, od tega samo v zadnjem šolskem letu skoraj tisoč.

Študentska organizacija na novosadski univerzi je stara že kar osem let. Še v času, ko je bilo v Novem Sadu le nekaj fakultet in višjih šol, je študentska orga-

ske ne kažejo ničesar novega, aktualnega. Videti je, da so tu s prostorom zelo na tesnem omare zastavljajo že tako tesne hodnike.

Iz predavavnice prihite študentke, ni jih dosti. Med njimi je tudi Olja. Na hitro se spoznamo in že mi mora pripovedovati, kaj jim dela pri študiju posebne težave.

»Predvsem nam manjka modernih sredstev za študij jezika. Fakulteta vse prepočasno nabavlja to opremo. Reforma je pri nas le težko stekla, profesorji so počasi spremenili študijske programe. Po vprečno traja študij na naši skupini še vedno okrog pet let. Jezikovne prakse sko-

FAKULTETA ZA NARAVOSLOVJE IN TEHNOLOGIJO

V tej številki Tribune bomo spregovorili nekaj besed o študiju, ki je v tesni povezavi s proučevanjem skorje našega planeta. RUDAR, METALURGI in GEOLOG so ljudje, ki jih našemu gospodarstvu še zelo primanjkuje. Pa tudi drugače »brskanje« po nedrjih matere zemlje ni samo koristen in zahteven posel, ampak je tudi zanimiv — za tistega seve, ki mu za tovrstno delo ne manjka veselja in volje...

STUDIJ je organiziran stopenjsko. Prva in druga stopnja trajata po dve leti, le pri študiju rudarstva in praktične geologije traja prva stopnja dve leti in pol (pet semestrov), druga pa poldrugo leto (tri semestre).

ODDELEK ZA MONTANISTIKO

Ta oddelek ima kar štiri odseke, rudarski, metalurški, geološki odsek in odsek za mineralogijo. Študij na posameznih odsekih pa se dalje deli na razne smeri. Oglejmo si bolj detajlno geološki odsek!

SMERI Geološki odsek omogoča naslednje smeri študija: praktična geologija, mineralogija, petrografija ter paleontologija. Ob vpisu na fakulteto si izbereš eno od teh smeri. Najbolj vpisujejo praktično geologijo, medtem ko je na paleontološki smeri le bolj malo študentov.

PREDMETI so prvo leto na vseh smereh bolj ali manj enaki in splošni. Strokovne predmete poslušate v višjih letnikih. Tako boš prvo leto na smeri praktična geologija vpisal te predmete: matematiko, fiziko, opisno geometrijo, mineralogijo, dinamično in historično geologijo ter kristalografijo.

KOLOKVIJI so zelo pogosti, ker je študijski režim vse prej kot blag. Pri kristalografiji imaš šest obveznih kolokvijev. Pozitivna ocena iz vseh šestih je pogoj, da lahko greš k izpitu. Štirje pozitivni kolokviji pa ti dajejo podpis v indeks.

VAJE Obvezno moraš opraviti teden dni terenskih vaj, na katerih moraš voditi dnevnik. Vsebinska vaj: kartiranje terena in spoznavanje, razbiranje kamnin; v laboratoriju pa imaš mikroskopiranje mineralov.

PRAKSA Na vseh štirih odsekih je obvezna enomesečna praksa. Rudarji jo preživijo v rudnikih, metalurgi se potijo v kakem metalurškem obratu, geologi pa zaidejo ali v rudnike ali pa so samo na površini in kartirajo.

IZPITI Geologi pravijo, da je izpitni režim tak, da ti je precejkrat nemalo vroče, preden mu zadostiš v vseh zahtevah. Če bi navedli konkretne številke o tem, koliko jih vsako leto »obleži« na študijskem polju, ker so resne stvari jemali premalo resno, bi se uverili, da študij zahteva celega moža. V prvem letniku gojijo študente največ spoštovanja pred kristalografijo, zaradi obsežnosti materije pa ne gre podcenjevati tudi fizike in mineralogije.

LITERATURE je dovolj. Nakupil si boš nekaj skript, se oprl na lastne zapiske s predavanj (mnogi se ne ustrašijo celo ruske ali nemške literature) in že boš imel dovolj za študiranje. Sicer pa se boš kmalu udomačil v Geološki knjižnici.

STIPENDIJE Vedeti je treba, da imata pri nas organiziran geološki odsek samo ljubljanska in beograjska univerza. Pravijo, da praksa potrebuje še vrste rudarskih inženirjev, mineralogov, metalurgov in geologov. Zato tudi ni težko dobiti stipendijo. Stipenditorji so rudniki, železarne in druga metalurška podjetja: Geološki zavod LRS, Republiška zbornica za industrijo, gradbenštvo, rudarstvo in promet, naftna podjetja i. d. r. Možnosti za zaposlitev je torej več kot dovolj. Geološke raziskave, rudarstvo, metalurgija (barvna in črna), so gospodarske dejavnosti, ki so zmeraj življenjsko važne in jim manjka še veliko dobrih strokovnjakov. Torej: perspektiv ne manjka.

OPOMBI O študiju mineralogije, metalurgije in rudarstva nismo govorili detajlno kot za geološki odsek. Vendar veljajo opombe, ki se tičejo geologov, tudi za našete odseke. Študij se razlikuje le po predmetih in posameznih obveznostih, sama študijska atmosfera pa je na vseh zelo sorodna. Omenimo naj le dvoje:

1. Na drugi stopnji se študij rudarstva prelevi iz prej enotnega učnega načrta v tri ožje smeri: v proizvodno-strojno smer v smer oplemenitenja mineralnih snovi v geološko-jamomersko smer.

2. Študij mineralogije, ki vzgaja strokovnjake za potrebe nekovinske industrije, je organiziran izjemoma kot nedeljen štiriletni študij, lahko pa se na drugi stopnji študira kot nadaljevanje študija rudarstva ali metalurgije na prvi stopnji.

NASVET Če računaš resno, da jeseni potrkas na »montanistiko«, tedaj se v srednji šoli nikar ne izogiba geologije in bodi prijatelj fizike in kemije!

PRIHODNJIČ si bomo ogledali ostala dva oddelka fakultete za naravoslovje in tehnologijo: matematično-fizikalni in oddelek za kemijo.

srednješolcem

Utesnjena knjižnica

Med ljubljanskimi knjižnicami študijskega tipa je za študente tehnike posebno pomembna Centralna tehnična knjižnica, v kateri lahko študentje posegajo po domači in tuji strokovni literaturi, po tehnični dokumentaciji, ki jo potrebujejo pri svojem delu pri študiju, pri opravljanju seminarskih in diplomskih del in pri raziskovalnem delu. Knjižnice se poslužuje tudi ostalo slovensko tehnično osebje, kajti tu imajo zbranih vrsto del iz domače in tuje strokovne literature, ki je pri delu teh ljudi nujno potrebna.

Zapisali smo: lahko se poslužujejo te literature. Vendar pa marsikateri študent tehnike, ki bi rad preživel dopoldne v knjižnici, ob prebiranju študijskega gradiva spozna, da se vendar ni tako lahko poslužiti te literature. Kajti knjižnica je danes v utesnjenih prostorih in večje število študentov mora dan za dnem odhajati, ne da bi dobili prostor. Ob velikem številu študentov tehnike postaja to problem, ki kliče po rešitvi in čimprejšnjem ukrepanju.

Naprosili smo ravnateljico Centralne tehnične knjižnice tovarišica inž. Kajetana Kavčiča, da bi nam povedal nekaj besed o delu in problemih knjižnice. Izvedeli smo, da so problemi knjižnice v glavnem prostori.

»Problem je s prostori za delo, skladišči, kakor tudi prostori za obiskovalce. Večji del leta morajo obiskovalci odhajati, ker ne dobijo prostora. Naša skrb je, da čim večjemu številu mlade tehnične inteligence preskrbimo prostore, v katerih bi lahko študirali, da bi na ta način lahko čimprej končali študij na fakulteti.«

»Nam lahko poveste kakšen je bil obisk v lanskem letu?«

»V lanskem letu je knjižnica zabeležila okoli 35.600 obiskov. Med obiskovalci je bilo čez 28.000 študentov. Gotovo bi bilo število študentov-obiskovalcev precej večje, če bi imeli večje prostore. Leta 1961 je knjižnica pridobila nekaj novih prostorov, da je tako zmogla pove-

čanje skladišča. Citalniški prostori pa se iz leta v leto zmanjšujejo.«

»Kako bi začasno lahko rešili problem prostorov?«
»Dogovorjeno je bilo, da se bo dekanat FNT že leta 1961 izselil. Tako bi knjižnica dobila nekaj dragocenega prostora, v katerem bi lahko marsikateri študent študiral. Ker pa se dekanat ni izselil, je ostalo vse po starem.«

Vendar pa bi bilo enostransko, če bi govorili o knjižnici samo z našega stališča, to je stališča študenta tehnike, ki mu je taka knjižnica nujno potrebna.

Centralna tehnična knjižnica bo postala namreč matična ustanova, tehnična knjižnica v Sloveniji, in center za tehnično dokumentacijsko službo. S tem njene naloge presegajo dosedanje okvire. Knjižnice se že sedaj poslužuje večje število tehnikov in inženirjev (procent obiskovalcev tehnikov oziroma inženirjev v letu 1962 se je povečal okoli šest odstotkov) in Zveza inženirjev in tehnikov nudi knjižnici pomoč in vsestransko razumevanje.

Če pogledamo, kakšno je stanje s prostori v drugih knjižnicah študijskega tipa, ki se jih poslužujejo študentje, bomo, kljub težavam, ki jih imajo marsikje, lahko ugotovili, da je med njimi problem Centralne tehnične knjižnice še najbolj pereč.

»Najbolj utesnjena knjižnica smo,« je dejal inž. Kajetan Kavčič. Študentje tehnike, ki knjižnico poznajo, mu bodo gotovo potrdili.

Ob pomanjkanju prostorov tako pomembne knjižnice se slednjič ne smemo začuditi temu, če vidimo študenta tehnike, na primer strojnika, ki s težko srčico knjigo prežvipla popoldneve v kakšni drugi knjižnici in se pritožuje, da mu literatura za študij ni dosegljiva. Upamo pa, da bo Centralna tehnična knjižnica, s posredovanjem univerzitetnega sveta, problem še pravočasno rešila.

—dk

Moralni problem za komuniste

Na enem izmed sestankov ZK v Naselju je nekdo povedal zanimivo misel, preko katere navadno prehajamo molče: namreč, da »ni nihče več pripravljen napraviti ničesar zastonj.« Gre za dejstvo, da je čedalje težje dobiti ljudi za delo, ki mu navadno pravimo »družbeno delo«, delo iz idealizma, ali kakor koli že, skratka, gre za delo, ki ni neposredno plačano.

Ta ugotovitev je bila izrečena v zvezi z kulturo v Naselju, je pa veliko širša. Da je kulturno-družabna komisija v Naselju silno prizadevna in da si naseljaši lahko ogledajo v svoji menzi marsikako kulturno prireditev, ve vsakdo; ugotovitev, za katero ni treba dokazov, pa je tudi, da v Naselju nastopajo skoraj izključno poklicne skupine, le redko pa tuje. Nastopov študentov samih ne vidimo nikoli. Med tisoč petsto ljudi, kolikor jih je v Naselju, jih je prav gotovo precej, ki so v srednji šoli recitirali, peeli, igrali in čutili veselje do tega dela. Zdaj nimajo časa. Dokaz: kulturno-družabna komisija je razpisala avdicijo za pevce zabavne glasbe. Prijavil se je en sam. Poskušali so organizirati proslavo Presernovega dne z lastnimi izvajalci. Brez uspeha. Prav gotovo je to več kot vprašanje treme. Ugotovitev, ki iz tega sledi, je, da se študentje sploh ne ukvarjajo z amaterskim kulturnim delom. Res, imamo Akademika; toda Akademik je že skraj profesionalna skupina; nastopa izključno v kompletnih skupinah in študentska publika lahko le redkokdaj vidi njegove nastope. Sta torej amaterizem in sodobni razvoj nezdržljiva? Nekateri menijo da, čeprav po drugi strani vemo, da zelo razvite zapadne dežele, zlasti Anglija in skandinavske dežele, zadnje čase kažejo ravno obratno. Toda vprašanje neplačanega dela sega mnogo dalje od kulturnega amaterizma. Za primer spet študentsko naselje: Lani bi morali vsi stanovci poleg ostalih pogojev opraviti tudi deset ur prostovoljnega dela pri urejanju okolice Naselja. Število tistih, ki so to delnost zares izpolnili, je bilo zelo majhno. To vprašanje so potem obravnavali na jesenski skupščini in našla se je kompromisna rešitev: kdor ni opravil teh deset ur dela, naj jih plača. Se en kompromis

in poteg lista »plačal za neopravljene delovne ure«, se je pojavil drug list, »obvezujem se, da bom te ure opravil v prihodnjem letu«. Med tem pa bodo mnogi diplomirali, odšli, ali pa našli kak drug način, da se tej obveznosti izognejo — razen, če ne bo študentski svet našel učinkovitega načina, ki bo prisilil stanovce, da opravijo to, kar so že na več skupščinah svečano obljubili. Podobnih ugotovitev bi lahko navedli še več: od tega, da se ples zavleče za celo uro, ker so samo trije ljudje pripravljene pospravljati stole, do tega, da se mora včasih agitacija za udeležbo v delovnih brigadah posluževati ponekod že čistih oblik ideološkega prisiljevanja, itd. Problem zase v tej vrsti so funkcionarji. Imamo že lepo število plačanih funkcionarjev, ostali, ki še delajo »iz idealizma«, pa si prizadevajo, čimprej se iznebiti dela. Naše kadrovske komisije dostikrat bolj glava ob misli, kje dobiti ljudi za naslednje leto. »Nimam časa« je čedalje pogostejši izgovor. Res so študijski kriteriji čedalje ostrejši in je za dobršen del študentov honorarna zaposlitev že ekonomska nujnost, toda ali je res samo čas vzrok? Najbrž ne. Kaže, da se bomo morali kmalu zamisliti nad dilemo: ali izvesti linijo komercializacije do kraja, to se pravi, dosledno plačati vsako »družbeno delo« ali pa popolnoma obratno.

Mnogi ugotavljajo, da se tu ne da nič storiti, se življenje čedalje bolj komercializira in da pač študentje gredo samo s tokom razvoja. Če bo razvoj res tak, bo vsekakor žalosten. Ze zdaj pogosto slišimo ugotovitve, da študentje v Ljubljani ne predstavljajo nobene politične sile, »da jih ni nikjer cutiti«. Seveda študentje ne morejo predstavljati neke posebne plasti prebivalstva. Toda pojem mladosti navadno jemljemo kot sinonim za naprednost, idealizem v pozitivnem smislu besede, vesenje do dela, da, zlasti še do »družbenega dela«, do dela, ki ni plačano z denarjem.

Zakaj problem za komuniste? Morala bi morala biti Zveza komunistov prva, ki bi se nad tem zamislila.

Marija Cigale

VIŠJE ŠOLSTVO V GANI

V trinajstih letih nenehnega razvoja si je univerza v Gani pridobila relativno velik sloves in tradicijo. Leta 1948, ko so ustanovili univerzo v Gani — ta je imela svoječasne prostore v »Achimota School« — je štela devetdeset študentov (88 moških in dve dekleti). Pet let kasneje, leta 1952, se je število študentov dvignilo že na 471 (444 moških in 27 deklet). Proforski zbor se je povečal od 17, kolikor jih je bilo leta 1948, na 78. Leta 1961 se je število še povečalo, in sicer na blizu 750 študentov, pričakujejo pa, da se bo oktobra letos to število povzpelo na 1000. Vzrok nenehnemu rasti števila študentov pripisujejo predvsem zakonu, ki skrbi za sistematično vzgojo inteligence. Zakon, imenujejo ga »Načrt za pospešen razvoj šolstva«, prav natančno opisuje perspektivni razvoj šolstva v tej afriški državi.

Sodobne sobe

Prej navedeni podatki veljajo za eno izmed treh univerz v Gani — za največjo, ki jo imenujejo »University of Accra« ali prej »University of Gana«. Omejit bi se z opisom pri največji univerzi Gane, »University of Accra«, prikazal življenske pogoje in nekatere fakultete tega univerzitetnega in glavnega mesta Gane. »Študentsko naselje« sestavljajo štirje prostorni bloki, ki nosijo imena: Akuafu, Legon, Commonwealth in Volta. Poslednji je namenjen dekletom. Vsak od teh blokov ali točneje »Hall-ov«, kakor jih nazivajo domačini, je opremljen z jedilnico, kapelico, čitalnico; imajo pa še nekaj prostorov namenjenih za družabno življenje. Vsak študent ima svojo sobo, opremljeno s sobnim inventarjem: omaro za obleko, pisalno mizo, nekaj stolov, knjižno polico in posteljo.

Univerz. šteje 28 fakultet

»University of Accra« šteje 28 fakultet; vodi jo profesor, ki usmerja dela univerze preko predstojnikov posameznih fakultet.

Način dela se je izkazal kot uspešen, saj je študijski uspeh študentov prav dober. Leta 1951 je diplomiralo šest študentov, leta 1956 74, a leta 1961 je število diplomiranih naraslo na 148.

Velik uspeh je dosegla fakulteta v kooperaciji z »University of London«. Prvi od petih kolonialnih univerz so pričeli uspešno pripravljati svoje študente za nadaljnji študij v Londonu. »University of Accra« istočasno uspešno izpolnjuje tudi svoj osnovni namen: mnogi domači znanstveniki so produkt te univerze. V trinajstih akademskih letih je tisoče študentov prišlo skozi vrata univerze in z različnimi ocenami opravilo izpite.

Fakulteta ima dobro založeno knjižnico. Med letom 1948 in 1952 je knjižnica imela 55.000 izvodov strokovnih knjig in 1.300 izvodov najrazličnejših revij. Sedaj pa razpolaga s 150.000 izvodi domačih in tujih knjig ter s 3.400 izvodi revij.

Ganska vlada z razumevanjem spremlja razvoj šolstva v državi in veruje, da so investicije v visoko šolstvo kapital, ki bo rodil visoke obresti.

Veliko število študentov študira tudi izven meja domovine. Največ jih je gotovo v Londonu, saj jih je tu skoraj štiri tisoč. Studirajo pa tudi v mnogih drugih vseh evropskih državah. Naj povemo, da je tudi v Jugoslaviji okrog 30 študentov iz Gane.

Krik v ljubljeni deželi

Nekaj zadnjih mesecev pomeni v Južnoafriški uniji obdobje velike napetosti med Verwoerdovo vlado in študenti. Vzrok te napetosti je zakon o sabotažah, ki ga je izdal minister Jahannes Worster. O zakonu pravijo v dobro obveščenih krogih, da je najbolj nestrpen in nesramen, kar jih je bilo izdanih v katerikoli deželi (izključno tukaj nacistično Nemčijo). Orombe vredno je povedati, da je bil minister Worster med drugo svetovno vojno simpatizer nemškega nacizma.

Kakšen je ta zakon? Zakon, ki je sprožil v Južnoafriški uniji toliko diskusij, daje Verwoerdovi vladi absolutno pravico, da prepove kakršna koli zborovanja, ne glede na to, ali so politična ali nepolitična, javna ali privatna. Zakon, ki med drugim prepoveduje študentom vsaka srečanja

in zborovanja izven univerze, služi vladnemu namenu, preprečiti vse, kar bi lahko služilo »komunistični propagandi« in ta ukrep se med drugim v neki meri sklada z vrsto drugih rasističnih zakonov. Vladi daje moč, da lahko aretirajo vsakogar, čigar mišljenje in delo je »podobno ali pa spominja« na komunizem, in ga lahko odvede v zapor brez sodnega procesa. Zaprti oseba nima nikakršnega stika z zunanjim svetom. Zakon med drugim lahko doseže tudi to, da je pisatelj in novinarjem prepovedano objavljati, če so v njihovem delu opazili kakršnakoli opozicionalna politična gesla, zaprejo te lahko, če si vstopil v poštni urad ali javno zgradbo, ki je samo za določene skupine ljudi in če ne moreš dokazati, da pri tem nisi imel nikakršnih

Jugoslovani v Alžiru

Jugoslovanske mladinske delovne akcije so zaslovene domala po vsem svetu. O koristnosti teh akcij so se prepričale marsikateri tuje delegacije na obisku v naši domovini. Zato nismo bili presenečeni, ko smo slišali o organizaciji takih ali podobnih delovnih akcijah izven meja naše domovine.

Tako se je pričel 28. februarja v Alžiru poseben tečaj za domače mladince, ki bodo vodili delovne akcije. Te tečaje vodijo jugoslovanski mladinci. Pobudo za mladinske delovne akcije v Alžiru je dal predsednik vlade Ben Bela. Te množične delovne akcije naj bi nadomestile klasične vojaške enote. Mladino kličejo na delo — mobilizirajo jo z nalogo: izvršiti narodne gospodarske naloge.

V zvezi s to akcijo je organ Političnega združenja FLN, list »El mudžahid«, objavil intervju z našim ambasadorjem v Alžiru, tov. Nijazom Dizdarevičem pod naslovom »Ena izkušnja«. V uvodnem delu intervju-

ja, ki obsega več kot dve strani lista, pravi »El mudžahid«, da so zaprosili jugoslovanskega ambasadorja za intervju, toda ne kot intervju z ambasadorjem temveč kot nekdanjemu vidnemu funkcionarju CK L.M.J. V dolgoletnem delu v mladinski organizaciji si je pridobil mnogo izkušenj ravno na področju delovnih brigad in jim lahko te izkušnje posreduje.

List nato priobčuje daljši intervju, v katerem je ambasador Dizdarevič detajlneje obrazložil zgodovino delovnih akcij. Pričeval je o osnove prostovoljnih akcij od dni narodno-osvobodilne vojske in zbiranja žetev, pa do najnovejših delovnih akcij pri graditvi jadranske magistrale.

Ambasador Dizdarevič je predvsem poudaril družbeno-politični in izobraževalni pomen prostovoljnih mladinskih delovnih brigad. Vsekakor bo ta intervju mnogo koristil alžirskim in našim mladincem, ki bodo preživeli na skupnih tečajih v prihodnosti. Ivo Straki

političnih namenov. Po zakonu se namreč to šteje kot »sabotaža.« in temu pojmu je dana tako široka definicija, da izključuje vsako opozicijsko gibanje v deželi. Pred meseci so objavili listo 102 nezazelenih ljudi, (med njimi 52 belcev) in noben časopis ne sme objavljati njihovih člankov (kaznen za urednika, ki bi se prekršil, je zapor do treh let).

V taki atmosferi so študentje organizirali demonstracije, ki so povzročile aretacijo prejšnjega predsednika Nacionalne unije Južnoafriških študentov, A. Leftwicha in drugih. Vse se je začelo v mrzlem zimskem naliivu v Cape Townu, ko je tristo študentov iz tega mesta uprizorilo demonstracije, kakršnih to mesto do takrat še ni videlo.

Skoraj dve uri in pol so se premočeni od hudega naliiva, spoprijemali z uniformiranimi in civilnimi policaji in zahtevali svoje demokratične pravice. Z baklami v rokah, bila je noč, so se približali raznim javnim stavbam in zahtevali ukinitve novega rasističnega zakona. Z nekaj udarci — ki so simbol državne policije — so študentom zaprli vrata v ulico Kraljice Viktorije in pridrveli so avtomobili, ki so skušali razbiti ta »nočni sprevod bakel«. Nekaj študentov, ki so se pred policijo zavzemali za svoje pravice, so strpali v avtomobile in jih odpeljali.

»Zakaj ne zaprete vseh? Vse nas odpeljite,« so vpili študentje. Z baklami v rokah so gledali, kako policija vodi njihove voditelje v črne avtomobile in jih odvažajo neznan kam. To njihovo početje so spremljali vzdiki študentov: »Država policije« in podobni, s katerimi so protestirali proti ugrabitvi njihovih voditeljev.

Neki policaj je, ko je aretiral študenta, izrgal demonstrantu baklo in jo vrgel med gručo ljudi. Detektiv, ki je mislil, da je to storil študent, je skočil ponjo in jo s klicom »Vi psi, vi umazani psi« zavihtel in skušal vreči v študente. V skrajnem trenutku mu je to preprečil kolega s policije.

Dva aretirana je policija vrnila študentom, ker so zahtevali, da jih vrnejo v petih minutah. In že čez tri minute, ko je preplašena policija spustila oba študenta, so ju kolegi na ramah ponesli s seboj.

Arrestacije se nadaljujejo. Zakon, ki ga je izdala rasistična vlada in ki jo v neki meri šteti pred vse večjim nasprotovanjem, se uveljavlja na vseh področjih.

Napredni ljudje v deželi se sprašujejo, kaj bo novi ukrep vlade. Nekdo je javno vprašal: »Kaj bo naslednje? Zaplemba lastnine in obvezna rumena zvezda na rokavu?«

Kajti v Južnoafriški uniji so natančno poučeni o nacizmu in ga znajo posnemati

Po »WSN« — P. Breščak

Irena Žerjal

ne joči več

NE JOČI VEČ V MOJIH DLANEH SAJ VETER DVIGNE SVOJE PLASTI ZA MEJO SO MREŽE TVOJH MISLI BESEI NE JOČI CETUDI MORAS ZA TEM NA MORJE NE JOČI NISO VREDNE TEGA TVOJE OČI VZEMI SI PALICO IN KOVEČEG RAZVEŽI SI DOLGE LASE IN POJDI V DALJNO DEŽELO PO SREČO NE JOČI MORDA SE NIKOLI VEČ NE VRNES.

to stran posvečamo našim kolegicam ob njihovem prazniku

Vera Zorko tvoj odmev

RADA BI BILA TVOJ POGLED,
MEHAK IN TOPEL
KAKOR POLETNI VEČER.
RADA BI BILA TVOJ NASMEH,
RAHEL IN BEL
KOT BREZINE ROKE SPOMLADI.
RADA BI BILA TVOJA DLAN,
KRHKA IN PLAHA
KOT POZDRAV VETRA ZA POLJEM.
RADA BI BILA TVOJ ODMEV.
VSRKALA BI VASE
DROBCE TVOJEGA SMEHA IN JOKA
IN SE KAKOR GLASOVI
VEDNO ZNOVA VRACALA VATE.

Vera Zorko svet je umazan in star

Svet je poln laži in prevar, poln umazanih besed in grdih reči, poln lažnih obljub in utvar, poln malih in grdih ljudi.

Samo tvoječi so še vedno nedotaknjena neba, samo v tvojih očeh so še vedno spominčice poletja, ki jim ne vidiš do dna.

Samo tvoječi še znajo gledati zvezde in mesec ob jasnih nočeh, samo tvoječi še odkrijejo vedno kaj lepega v ljudeh.

Svet je umazan, zaprašen in star in poln lažnih utvar o sreči.

portreti: Joco Žnidaršič

Irena Žerjal

od daleč

TELESA SO ZEJNA SONCA SONCA MOJE OČI SO ZGORELE V NJEM V VELIKEM MESTU Z JALOVIM TRUPOM LEPEM MESTU Z GNILIM SRCEM PLAZECIM SE ZA MANO KOT TAT

LUČI MU UMIRAJO NJEGOVI LJUDJE ODHAJAJO V MORJU ODMEVA LE NJIH POZDRAV

LJUDJE SE PARLJO, PIJEJO SONCE STRASTNO ODMEVAJO TOLKALA GLASOV

LE POD VEČER SE RIBIČI Z RJAVIMI MREŽAMI ODZIBAVAJO V NOČ GOREČE CESTE SE PLAZIJO ZA NJIMI.

V nas se zapletajo vretena časa. Čas briše madeže resničnosti.

Navideznost nezdržljivosti, navideznost nerazdržljivosti, navideznost večnosti in trenutkov.

Domišljamo si, da imamo prav. Domišljamo si, da nimamo prav. Domišljamo si, da ločimo poldan od večera.

Vretena časa nas kujejo v tla.

Nihče ne zahteva našega odgovora.

Svetlana Makarovič

čas

Ogromni so kvadri molka nad mrtvimi strehami. Molki zamrznjenega zraka med nezavestnimi ulicami. Molki belih lobanj v vejevju.

Čez žleb je omahnila srebrna roka. Otrdela kaže v smrt.

Grlice spijo, drobne za iskrivimi zastori strahu.

Svetlana Makarovič

januar

O. Henry

Podstrešna soba

Najprej bi vam Mrs. Parker pokazala veliko, predeljeno sprejemnico in ne bi imeli toliko poguma, da bi jo prekinili, ko bi vam opevala njene prednosti in zasluge gospoda, ki jo je imel osem let v najemu. Potem bi se vam posrečilo izjefljati, da niste niti zdravnik niti dentist. Način, kako je Mrs. Parker sprejela to priznanje, je bil tak, da niste mogli potem nikoli več čutiti do staršev kot prej, ker so zanemarili našo izobrazbo na področju, ki je edino odgovarjalo sprejemnici Mrs. Parker.

Nato ste se ponzvelj eno stopnišče višje in si ogledali drugo nadstropje zadaj za osem dolarjev. Ko vas je govor, ki ga je uporabljala v drugem nadstropju, prepričal, da je soba vredna tnanajst dolarjev, ki jih je Mr. Toosenberry vedno plačal, dokler ni odšel na Florido, da bi skrbel za bratovo plantažo pomaranč, in da je tukaj Mrs. McIntyre vedno preževala zimo, da ima dvojna vhodna vrata in lastno kopalnico, vam je šele uspelo izblebetati, da želite nekaj, kar bi bilo še cenejše.

Ce ste preživeli zaničevanje, ki ga je izžarevala Mrs. Parker, ste šli lahko gledat veliko sobo v tretjem nadstropju, kjer je stanoval Mr. Skidder. Soba gospoda Skidderja ni bila prosta. On je v njej ves dan pisal drame in kadil cigarete, toda vsak je bil prisiljen obiskati njegovo sobo, da bi lahko občudoval zavese. Po vsakem obisku je Mr. Skidder iz strahu, da ga ne bi preganji, plačal nekaj na račun najemnine.

In, ojoj, če ste potem še stali na eni nogi, stiskali v šepu s potnimi prsti tri dolarje, ter s hrupnim glasom razglasili svojo ogabno in obsojanja vredno rešitvo, nikar da bi vas še podila Mrs. Parker! Glasno bi zatrobila besedo »Clara«, pokazala bi vam svoje široko ozadje in odkorakala po stopnicah navzdol. Nato bi vas Clara, črna služabnica, spremila po lestvi, pokriti s preprogo, ki je nadomestovala stopnice, in vam pokazala podstrešno sobo. Ta je bila zelo majhna, postavljena na sredo hodnika, z vseh strani pa jo je obdajala temna opornarica.

V tej podstrešni sobi je bila železna postelja, umivalnik in stol; omara za obleko je bila polna. Njene štiri голе stene so pritiskale na človeka, da je bil kot v krsti. Roka se vam je nehote prikradla do grla, začeli ste loviti sapo, pogledali ste

navzgor kot iz vodnjaka in globoko zadihali. Skozj steklo podstrešnega okna ste zagledali štirikotnik modre neskončnosti.

»Dva dolarja, g'spuds«, bi vam rekla Clara na svoj na pol žaljivo, na pol ponižen način.

Nekega dne je prišla Miss Leeson in vprašala za sobo. S seboj je nosila pisalni stroj, ki bi ga morala nositi veliko obsežnejša dama, kot je bila ona. Bila je zelo majhna deklica, s očmi in lasmi, ki so rastle še naprej, ko je ona že nehala, in ki so se zdeli, kot da pravitjo: »Zaboga, zakaj nas pa ne dohajate?«

Mrs. Parker ji je pokazala veliko, predeljeno sprejemnico. »V tem prostoru«, je rekla, »bi lahko postavili skelet, ali pripravo za anestezijo, ali —«

»Toda jaz nisem niti zdravnik niti dentist«, je rekla Miss Leeson in se stresla.

Mrs. Parker ji je podarila začudeno, pomilovalno, zasmehujoče leden pogled, ki ga je hranila za tiste, ki se niso uspeli kvalificirati za zdravnike ali dentiste, ter jo odpeljala proti drugemu nadstropju zadaj.

»Osem dolarjev?« je rekla Miss Leeson. »Strela, saj nisem milijonar. Saj sem samo revno, delavno dekle. Ali bi mi pokazali nekaj cenejšega?«

Mr. Skidder je poskočil in raztresel po sobi cigaretno ogorke, ko je zaslišal razbijanje po vratih.

»Oprostite, Mr. Skidder«, je rekla Mrs. Parker s svojim demonškim smehljajem, ko jo je gledal z besnimi očmi, »nisem vedela, da ste doma. Hotela sem pokazati gospodični naše zavese!«

»Preveč so lepe, da bi jih smeli uporabljati«, je rekla Miss Leeson in se smehljala, kot angel.

Ko sta odšli, je postal Mr. Skidder zelo zaposlen s tem, da je izbrisal visoko ernolaso junakinja iz svoje zadnje (še neupriporjene) drame in jo nadomestil z majhno, žihavno in načihano junakinja, ki ima goste, svetle lase. »Anna Held bo nardušenas«, si je rekel Mr. Skidder, dvignil noge, jih pristonil na zavese in izginil v oblaku dima, kot bi bil suhozemna sipa.

Takoj nato je doneč klic »Clara« oznanil spetu stanje denarnice Miss Leeson, ki jo je temno demonško bitje zgrabilo, odvedlo po skrivnostnih stopnicah, jo pahnilo v ročino s slabotnim slijem svetlobe na vrhu in zamrmralo grozeče in kabalistične besede: »Dva dolarja.«

»Vzela jo bom«, je vedihnila Miss Leeson in se spustila na čilečo železno posteljo.

Vsak dan je šla Miss Leeson na delo. Zvečer je prinesla domov rokopise in jih prepisovala na pisalnem stroju. Včasih pa zvečer ni imela dela in lakrat je sedela z ostalimi sostonavci na stopnicah pri vrhu visokega stopnišča.

Ko je narava ustvarjala Miss Leeson, je ni namenila za življenje v podstrešni sobi. Bila je veseliga srca in polna nežne, iskriče domišljije. Nekoč je donohila, da ji je Mr. Skidder pre-

bral tri dejanja iz svoje veličaste (neobjavljene) komedije »Saj ni več otrok« ali »Dedinja iz podzemne železnice.«

Vesetje je zavladalo med gospodi najemniki, kadarkoli je imela Miss Leeson uro ali dve tisa, da je lahko posedela na stopnicah. Toda Miss Longnecker, visoka plavalaska, ki je počevala v ljudski šoli in ki je na tiste, kar ste ji rekli, odgovorila: »Ja, pa zares!«, je sedela na vrhni stopnici in vihala nos.

In Miss Dorn, ki je vsako nedeljo streljala premikajoče pločevinaste ruce na zabaviščih Coney Islanda in ki je bila zaposlena v veleblagovnici, je sedela za spodnji stopnici in vihala nos. Miss Leeson je sedela v smeni in gospodje so se kmalu zbrali v krogu okoli nje.

Posebno Mr. Skidder, ki ji je podelil v svoji domišljiji glavno vlogo v osebni, romantični, misogovorni drami iz resničnega življenja. In posebno Mr. Hoover, ki jih je imel petinštirideset ter bil rejen, zaripel in nesmen. In prav posebno zelo mladi Mr. Evans, ki se je silil z rotlim kašljem, da bi jo pripravil do tega, da bi ga prosila naj preneha s kajenjem. Gospodje so jo izvolili za »sploh najbolj zabavno in prijetno«, toda nihanje nosov na vrhni stopnici in na spodnji stopnici zaradi tega ni prenehalo.

PROSIMO VAS ZA DOVOLENJE, DA SE DRAMA PREKINE, MEDTEM KO SE ZBOR DOSTOJANSTVENO POMIKA PO ODRU IN PRETAKA POGREBNE SOLZE ZARADI DEBELOSTI MR. HOOVERJA. UGLASITE PISCALI NA TRAGEDIJO SALA, POGUBO TELESNE BROTORNINE, BEDO MESNATOSTI IZ TON FALSTAFFOVE MASTI BI LAHKO DOBILI VEČ ROMANTIČNIH ČUSTEV KOT IZ UNCE ROMEOVIH SUHIH REBER: TODA ZALJUBLJENEC LAHKO VZDIHUJE, NE SME PA SOPIHATI, DEBELI LUDJE SO VEDNO DEL MOMUŠOVEGA SPREMSTVA. ZAMAN UTIPA NAJZVEŠTEJSE SRCE NAD TREBUHOM Z OBSEGOM DVAINPETDESET INCEV. IZGINI, HOOVER! HOOVER V PETINSTIRIDESETIH, ZARIPEL IN NEUMEN, BI SI LAHKO OSVOJIL HELENO SAMO; HOOVER V PETINSTIRIDESETIH, ZARIPEL, NEUMEN IN REVEN, BO PROPADEL ZA VAS NIKOLI NI BILO UPANJA, HOOVER!

Nekega poletnega večera so tako sedeli članovci pri Mrs. Parker, ko je Miss Leeson pogledala v nebo in zaklicala s svojim drobnim, veselim smehom: »Glej no, to je pa Billy Jackson! Tudi od tod ga lahko vidim.«

Vsi so pogledali navzgor — nekateri v okna nebotičnikov, drugi pa so iskali zrakoplov, ki ga vodi Jackson.

»To je tate zvezda«, je pojasnila Miss Leeson in jo pokazala z majhnim prstom. »Ne tista velika, ki miglja — tista modra, tlik zraven. Vidim jo vsako noč skozi moje podstrešno okno. Imenovala sem jo Billy Jackson.«

»Ja, pa zares!« — je rekla Miss Longnecker. »Nisem vedela, da ste astronom, Miss Leeson.«

»O, ja«, je odurnila mala zvezdoznanka, »vem toliko kot vsak od njih o modi rokavov, ki jih bodo nosili naslednjo jesen na Marsu.«

»Ja, pa zares!« je rekla Miss Longnecker. »Ta zvezda, o kateri govorite, se imenuje Gamma in je iz ozvezdja Kasiopeje. Je skoraj druge velikosti in njen meridian meri —«

»Oha«, je rekel zelo mladi Mr. Evans, »Mislim, da je Billy Jackson zanjo veliko lepše ime.«

»Jaz prav tako«, je rekel Mr. Hoover in kljubovalno sopihal proti Miss Longnecker. »Mislim, da ima Miss Leeson ravnno toliko pravice dajati imena zvezdam, kot so jo imeli tisti stari astrologi.«

»Ja, pa zares!« je rekla Miss Longnecker.

»Radovedna sem, če bo postala utrinek in zadela koga na zemlji«, je omenila Miss Dorn. »Jaz sem zadnjo nedeljo na Coney Islandu zadela devet rac izmed desetih in še zajca.«

»Ne vidi se tako lepo od tod spodaj«, je rekla Miss Leeson, »morali bi jo videti iz moje sobe. Saj veste, da se vidijo zvezde celo podnevi, če jih gledate iz globokega vodnjaka. Ponoči je moja soba kot rudniški jašek in Billy Jackson je videti kot velika diamantna zaponka, s katero si noč zapevja svoj kimonos.«

Potem je prišel čas, ko Miss Leeson ni več nosila domov velikih kupov zapiskov, da bi jih prepisovala. Ko je zjutraj odšla od doma, je namesto da bi odšla na delo, hodila od pisarne do pisarne in pustila, da se ji je krčilo srce ob zavrnitvah, ki so jih ji sporočali nesramni pisarniški vajenci. In to se je nadaljevalo.

Nato se je nekega večera utrjena vpenjala po stopnišču Mrs. Leeson ob času, ko se je navadno vračala od večerje. Toda histega dne ni večerjala. Ko je prišla v večjo, je srečala Mr. Hooverja, ki je takoj zgrabil za priložnost. Prosil jo je, naj se poroči z njim in njegova debelost je ledela nad njo kot plaz. Isognila se mu je in se prišla za ograjo. Potakusaj jo je prijeli za roko, ona pa ga je s slabotno roko udarila po licu. Korak za korakom se je vpenjala ob ograji. Sla je mimo Mr. Skidderjevih vrat ravnno v času, ko je z rdečo tinto pisal odsko navodilo za Myrtle Delorme (Miss Leeson) v svoji (nesprejeti) komediji, naj... naredi priueto z leve strani preko odra do grofa«. Končno je splezala po lestvi in odprla vrata podstrešne sobe.

Bila je preslaba, da bi prišla tuč ali da bi se slekla. Padla je na železno posteljo in izrabljena peresa so se komaj vdrli pod njenim nežnim telesom. In v tej sobi, podobni temnemu predpoku, je dvignila težke veke in se nasmehnila.

Kajti Billy Jackson je svetil nanjo z neba, miren, svetel in trajen. Svet je zanjo izginil. Bila je pogreznjena v brezno teme, ki jo je osvetljeval samo majhen štirikotnik blede svetlobe z zvezdo, ki ji je dala tako nevadno in tako nekoristno ime. Miss Longnecker ima morda prav: to je Gamma iz ozvezdja

Kasiopeje in ne Billy Jackson. In vendar ni mogla dovoliti, da bi bila Gamma.

Ko je tako ležala na hrbtu, je dvakrat poskusila dvigniti roko. Tretjič je le dvignila dva prsta k ustnicam in iz črnega brezna poslala poljub Billyju Jacksonu. Roka ji je brezmočno omahnila nazaj. »Zbogom, Billy«, je narahlo zasepetala. »Milijone milj si daleč in niti pomežiknil ne boš. Ampak ostal si, kjer sem te lahko videla, ko ni bilo nikjer ničesar razen teme, ali ne? Milijone milj... Zbogom, Billy Jackson.«

Clara, črna služkinja, je naslednjega jutra ob 10 uri našla vrata zaklenjena in v sobo so morali vdreti. Ko se je pokazalo, da je kis, trepljanje zapestij in smojenje kurjih peres brezuspešno, je nekdo telefoniral po rešilni avto.

Ta je hitro prišel. Sposoben, mlad zdravnik, v belem platnemen plašču, hiter, živahen, izžarevajoč zaupanje, z gladkim, na pol dobrodušnim, na pol čemerim obrazom, je priplesal po stopnicah.

»Iz številke 49 ste klicali rešilni avto«, je rekel na kratko. »Kaj je narobe?«

»Oh, saj pravim«, je zasmrkala Mrs. Parker kot da je najhujše to, da je v njeni hiši nekaj narobe, »ne morem si misliti, kaj naj bi ji bilo. Vse smo storili, pa se ni zanedla. Mlada ženska je, neka Miss Elsie — da, Miss Elsie Leeson. Se nikoli ni v moji hiši —«

»Katera soba?« je zakričal zdravnik s strašnim glasom, ki ga Mrs. Parker ni bila navajena.

Očitno je zdravnik poznal pot do podstrešne sobe. Izginil je po stopnicah, preskakujoč jih po štiri naenkrat. Mrs. Parker mu je počasi sledila, kot je to zahtevalo njeno dostojanstvo.

Na prvem predstoku ga je srečala, ko je prihajal nazaj, noseč zvezdoznanko v rokah. Ustavil se je in sprostil izurjen skalpel svojega jezika, pa ne preglasno. Počasi se je Mrs. Parker krčila, kot toga obleka, ki je zdrsela z žebila. Tudi poneže so ostale gube v njeni duševnosti in na njenem telesu. Včasih so jo radovedni stanovalci vprašali, kaj ji je zdravnik povedal.

»Pustimo to,« bi odgovorila; »če mi bo kdaj odpuščno, da sem ga poslušala, bom zadovoljna!«

Nezgodni zdravnik je z bremenom korajh skozi gručo radovednežev, ki se zbirajo ob vsakem takim dogodku, in celo ti so se v zadregi umikali po pločniku, ker je bil njegov obraz tak, kot da nosi mrtvega enega od svojih.

Opazili so, da ni odločil osebe, ki jo je nosil, na pripravljeno ležišče v rešilnem avtomobilu; šoferju je rekel samo: »Wozi kot h... č, Wilson!«

To bi bilo vse. Pa je to vsa zgodba? Naslednje jutro sem v časopisu opazil majhno notico, katere zadnji stavek vam jo lahko pomaga (kot je meni) vskladiti.

Poročila je o mladi ženi iz No. 49 East — Street, ki je bila sprejeta v bolnišnico Bellevue zaradi izčrpanosti, povzročene od lakote. Končala se je s temi besedami: »Dr. Jackson, nezgodni zdravnik pravi, da bo pacientka ozdravela.«

POGOVOR Z ACIJEJEM

Precej nevhvaležno delo je, predstaviti mladega umetnika z nekaj stavki in z eno ali dvema slikama. V najboljšem primeru uspeš osvetliti le določeno število njegovih značilnih potez, nikoli pa ne cele osebnosti.

Filharmonija. Krepak stisk rok in pogovor je stekel. Prijetno je debatirati na zadnjih sedežih dvorane, pogreznjen v mrak, ko se skozi besede sproščene, običajnega pogovora prelivajo zvoki Debussyjeve glasbe, ki jih mojster Hubad izvablja iz orkestra.

Acija Bertoncelj je bil sicer v tistih dneh sredi intenzivnega pripravljanja za koncerte širom naše domovine, vendar je naši želji z veseljem ugodil.

Po končani generalki je Acija dejal, da je najbolje, če gremo kar k njemu na dom. Med potjo smo opravili še nekaj stvari, ki bi jih na kratko lahko označili z angleškim izrazom »Shopping«. Ko sva prišla v njegovo stanovanje, ni njegove izjave — ali če hočete, predstavljaja: »Ta dva sta od »cajten-gov« — notri bi me rada stlačila, nihče vzela resno in tako smo se začeli pomenkovati z njim in njegovo ženo, igralko Lenko Ferencakovo, o vserr mogočem, tako da sva celo sama pozabila, kakšen je namen najinega obiska.

Čez čas nama je predvajal nekaj svojih plošč. Pravilno vrednotenje jazza je ena izmed Acijevih lastnosti. Takega odnosa navadno pri ljudeh njegovega kova ne zasledimo vedno. Zasluga za to ne gre samo njegovi mladosti, temveč je vzrok temu v dognanosti problema, ki ga jazz s svojo eksistenco postavlja predenj. Morda je v vzkliku: »Fantje, na to se pije,« malo trenutnega entuziazma, vendar vidiš, da je to le priznanje, cenjenje. Gramofon je reproduciral »Holly Night« v interpretaciji slavne črnske spiritualistke Mahalle Jackson.

Na omari leži dopisnica. Malo čudna je. Takih pri nas nismo navajeni. Na hrbtni strani piše: »Dragi mojster«, nekaj privatnih stvari, nato pa na koncu: »Upam, da bom lahko prišel v Ljubljano toliko prej, da se bova za koncert dobro vigrala. Ciri!«

Pogledam Acija; njegove oči in ustnice govore: »Ja, veš je hudo, včasih gre za minute«. Da to čisto drži, sva spoznala malo kasneje, ko nama je pripovedoval program dela za tekoči teden: sodelovanje na koncertu mojstra Hubada, vaje z zagrebško filharmonijo, skok v Skopje in Sarajevo, koncert s Ciriom Škrjancem, nato pa brez odmora — (... »časa bom imel ravno še toliko, da se bom poslovil od domačih in kolegov«) —

»Rad imam koncerte. Ne prenašam italijanske opere.« To je po njegovem mnenju z vseh vetrov nanosen material, poleg tega pa ga moti narejenost, patetičnost, neživljenske situacije. Ni sinteze med igro in glasbo. Ko se je nagovoril o tem problemu, sem se spomnil njegovih besed: »Hočem čistega vina«. Spoznal sem, da to pri njem drži, da to ni fraza.

Pogovor o naravi, izletih, fizičnem delu. Pripovedoval je, kako sta z ženo dva meseca delala na neki francoski kmetiji, polnila vreče s krompirjem, kosila, napajala živali. Nisem ga vprašal, če si takih počitnic še želi, vendar sem po dinamičnem pripovedovanju in prebliskih v njegovih živahnih očeh ugotovil, da se čemu podobnemu ne bi nikdar odrekel. Zopet eden, ki se od časa do časa želi umakniti iz civilizacije, ubežati pred konvencionalnostjo, ki nam jo na vsakem koraku vsiljujejo odnosi in norma, v neizumetničenosti in preprostosti.

Beseda teče o športu. Predebatirali smo vse zadnje aktualne dogodke. Za umetnika je bil čudo na tekočem. »Se morda s športom ukvarjaš?« Spomnil se je neke izjave Alaina Deloina, ki je v nekem intervjuju odgovoril: »Un peu tout.« »To bi pravzaprav veljalo tudi zamej, je z nasmeškom povedal.

Končno pa to ni nič čudnega. Okno njegove sobe v Rimu je le nekaj lučajev oddaljeno od olimpijskih športnih objektov.

Po vsem tem, kar sva izvedela iz tega, v bistvu neoficialnega razgovora, ga nisva spraševala o stvarih, ki poleg poklica do neke mere izpolnjujejo naše življenje, ker sva imela vtis, da je Acijev hoby življenje samo.

Ko se je ura nevarno pomikala proti deseti, smo menili, da je najbolje če pričnemo z »intervjujem« in tako sva Bertoncelju pričela zastavljati naslednja vprašanja, za katera je v celoti odgovoril.

»Kako interpretiraš skladateljevo delo? Vplivajo dejstva, ki jih poznaš, neki dogodki iz njegovega življenja, na tvojo emocijsko podajanje, ali si pa koncept interpretacije izdeluješ strogo od takta do takta, od oznake do oznake?«

»Predvsem si moram biti na jasnem (govorimo o kompozicijah na splošno), v katerem obdobju je skladba nastajala. To mi je prvi kriterij. Jasno je, da bom Bacha drugače podajal kot Prokofjeva. Najprej skladbo preprosto preberem, potem se šele začne tehnična obdelava in pri tej se poraja zavestna interpretacija, kjer pravzaprav najbolj pride do veljave stil, v katerem je skladba napisana. Zanima me skladba kot taka, ne pa komponistovi osebni problemi. Delo jemljem absolutno glasbeno in če je to umetnina, mora biti most med izvajalcem in publiko na eni ter avtorjem na drugi strani.«

»Kot poklicni pianist si prav gotovo že slišal interpretirati razne velike pianiste. Si kaj povzel od njih, ali pa misliš, da je tvoj stil tako osebno izkristaliziran, da se ti s te strani ni treba bati kakšnega vpliva, da torej težiš za vsebinsko čisto svojiskim podajanjem?«

»Pri današnjem razvoju tehnike — v mislih imam sodobna reprodukcijska sredstva — človek sliši isto delo v več zelo različnih izvedbah. Lahko priznam, da so mi nekatere ljubše kot druge, vendar o zavestnem posnemanju ni govora, ker si tega zaradi samega sebe ne bi upal dovoliti.«

»Tvoji koncerti so vsebinsko zelo raznoliki in izvajalsko tako zahtevni kot koncerti malokaterega koncertanta. — Zakaj si izbiras tak program?«

»Odgovor bi bil približno podoben prejšnjemu. Edini vodnik pri izbiri programa je vsebinska globina skladbe, ne pa blišče in obenem beda tehničnega akrobatiziranja.«

»Se tvoje interpretacije istih del v časovnem razmaku kaj razlikujejo?«

»Seveda. Vsako delo, ki ga po dolgem času zopet vzamem v roke, gledam s precej drugačnega aspekta. V času, ko se z njim nisem tehnično ukvarjal, se pravi imel neposrednega kontakta, je delo v meni nehote dozorelo, poleg tega pa po-

stajajo tehnični problemi, s katerimi se ob študiju na vsakem koraku srečujem, vse manjši.«

»Ali rad koncertiraš z deli iz novejšje glasbene literature?«

»Mislim, da je dolžnost reproductivca (posebno mladega!) predstavljati skladbe svojih sodobnikov, če že ne kolegov, ker pridejo glasbena dela le tako do prave veljave in le tako sploh pridejo do poslušalcev, katerim so pravzaprav namenjena.«

»Kdo od skladateljev ti je najbolj pri srcu in ga največ izvajaš?«

»Vsak reproductivni umetnik je primoran pogosto menjavati svoj repertoar. Osebnih simpatije so nehote rahlo omejene.«

»Kakšna oblika koncertiranja te bolj privlači, samostojni koncertni recitati ali izvajanje koncertov?«

»Recitati — brez dvoma. V tej obliki ma izvajalec možnost, da pokaže publiko

ori za ekskluzivno slabo izvedbo), ali pa izvajalec. V primeru, da je izvajalec res dober, je zanimanje za program, ki ga izvaja, sekundarnega pomena, ker velik umetnik lahko tudi iz povprečne umetnine izlušči vse, kar je v njej dobrega, alias s svojo umetniško potenco izpolni kompozicijske pomanjkljivosti.«

»Precej se govori o sintezi jazza in resne (simfonične) glasbe. Bi nam lahko povedal svoje mnenje o tem problemu?«

»Načrtno se izogibam vzdevka resne, ker je bilo v našem tisku okoli tega že precej polemik. Vsako stvar pojmujem zase. Na eksperiment, ki so ga pred nedavnim izvedli v Zagrebu, t.j. poskus sinteze godalnega kvarteta in jazz kvarteta, gledam s precejšnjim nezaupanjem, čeprav se moderni jazz opira nekje na klasični barok. Nota bene se neoklasicizem z Hindemithom opira na isto glasbeno obdobje, je pa jasno, da je efekt v obeh primerih zelo različen.«

»Slišali smo, da rad igraš jazz, kadar koli se ti za to ponudi priložnost. Je to res in te morda k temu vodijo kakšni globlji nagibi, ali pa je to samo oblika trenutne rekreacije?«

»Jazza sploh ne igram, ker pojmujem pod jazzom umetnost, ekvivalentno klasični glasbi. Prepričan sem, da bi moral za dobro poznavanje modernega jazza vsaj teoretično prehoditi vso pot od New Orleansa oz. črnske duhovne glasbe. Dobro igranje jazza pa — tako kot vsaka druga umetnost — potrebuje čelga človeka.«

»Kako gledaš na današnji glasbeni razvoj?«

»Poskušam gledati objektivno. Ne zanima me, kako ustvarjalec nekaj pove, predvsem je važno, kaj pove, oziroma če ima sploh kaj povedati.«

»Katera umetnost ti poleg glasbe najbolj ugaja?«

»Rad imam vsako umetnost, kadar je ta čista, kadar je v središču človek, ali pa kadar je vsaj formalno čista in izdelana.«

»Ali bi lahko povedal kakšno značilno zgodbo iz svojega otroškega ali poznejšega razdobja? Zeleli bi zgodbo, ki je imela bistven vpliv na tvojo življenjsko pot.«

»Strogo ločim privatno življenje in svoj poklic.«

»Zanima nas, kakšen odnos imaš do splošno veljavnih človeških norm, kot so ljubezen, morala...?«

»Svojih odnosov do osebnih stvari ne dajem na dražbo, ker v tem trenutku ne bi bili več mojhi.«

»Kdo je tvoj sedanji pedagog? Koga izmed vodilnih svetovnih umetnikov najbolj ceniš?«

»Moj sedanji profesor je italijanski pianist in pedagog Guido Agosti. Cenim vse interprete, pri katerih je visoko tehnično znanje samo po sebi umevno sredstvo za doseg umetniških ambicij, ne pa l'art pour l'artizem.«

»Kaj si — po tvojem osebnem mnenju — pridobil v času študija in kaj si najbolj pogrešal?«

z izborom skladb nagnjenje do take ali take vrste glasbe, lahko pa s smotno izbranim programom pokaže svoj okus in vrednotenje publike, ne pa iskanje poceni efektov.«

»Katera zvrst glasbe ti najbolj ugaja?«
»Ovisno od razpoloženja. Vsekakor vsaka zvrst, ki se mi zdi dobra. Pomote niso izključene.«

»Tvoje mnenje o občinstvu — našem in nasploh?«

»Pretežni del publike pride na koncert zato, da posluša. To je tista publika, ki jo imam rad — našo in nasploh.«

»Ali veliko hodiš na koncerte in kaj te v zvezi s tem najbolj zanima?«

»Če grem na koncert, me zanimajo dela, ki se izvajajo (seveda če ne gre a pri-

»Pogrešal nisem ničesar. Imel sem srečo, da sem v času svojega študija delal pod vodstvom pedagogov, ki so konstruktivno vplivali na moj razvoj. Vsi ti pedagogi so na srečo imeli zelo različne poglede na glasbeno umetnost in skušal sem osvojiti od vsakega tisto, kar mi je bilo blizu in kar sem mislil, da mi manjka.«

Na koncu našega razgovora (skoraj ob 11 h zvečer, ko so nama predvsem njegove oči govorile, kako naporen dan je že za njim) sva mu zastavila še eno vprašanje, in sicer sva hotela vedeti, koliko časa dnevno vadi.

»Niso važne ure, važno je, kako važbaš se je glasil odgovor.«

Tekst: Primož Pohleven
Peter Kastelic

OD STOMPA DO TWISTA

Marsikdo izmed nas mladih bi si težko predstavljal, da bi preživel sobotni večer doma. Predvsem zato, ker smo navajeni, da čas v soboto zvečer posvetimo zabavi, kakršno imamo pač najraje. Mišlim, da se ne bom veliko zmotil, če trdim, da je to za večino mladih ples, kjer sklepamo nova poznanstva, se razvedrmo in uživamo v plesnih korakih samih.

Zgodi se, da ne vemo, kam bi pravzaprav šli. Takrat se ozremo po množici pisanih lepakov, ki nas vabijo na to ali ono prireditev. Če ste se v takem primeru kdaj odločili za ples, in sicer za ples na bežigradski gimnaziji, potem ste spoznali sedem fantov, s katerimi vas bomo danes poskušali pobliže seznaniti.

NJIHOVO IME

STOMPERS. Kdor se zanima za starejši jazz, ve, da je »stompe« eden izmed načinov igranja tradicionalnega jazza. Kot večina amaterskih ansamblov, so se tudi naši fantje na začetku svoje razvojne poti odločili za tradicionalni jazz, predvsem dixieland. In ker jih je ritem stompa takoj navdušil, so se sklenili imenovati Stompers. Tako tudi oni niso izjema v poplavi angleških imen pri ljubljanskih amaterskih jazz ansamblih.

Stompersi so ansambel iz študentskih vrst. Kar pet se jih fakultativno izobražuje, druga dva pa se bosta verjetno tudi — ko bosta dovolj stara. Njihov duhovni vodja Tomaž Lajevce se ponaša kar z osmim semestrom veterinarske fakultete in sodi torej med najstarejše bajte. Nekeč nadobuden igralec namiznega tenisa, ima danes enega samega velikega konjička — glasbo, in sicer piha v pozavno in poje v mikrofona. Žal se ne more pohvaliti, da nadaljuje svojo glasbeno izobrazbo, kar gre zameriti tudi mnogim drugim mladim »jazzarjem«. Trobentar Matjaž Roče je druga stara bajta v orkestru. Letos bo namreč absolviriral stomatologijo. Kot glasbenik je znan po svojem posebno lepem tonu, vendar pa nima posebnega repertoarja improvizacij. To gre

spet pripisati pomanjkljivi glasbeni izobrazbi, a kaj, ko Matjaž vedno govori, da bo nehal igrati. Verjetno pa mu ne bo drugače kazalo, ko konča študij.

Oba člana orkestra, ki smo vam ju do zdaj predstavili, sta dokazala, da je mogoče najti čas tako za glasbo kot za študij. Tretji pihalec v orkestru je letošnji maturant Jernej Podboj, klarinetist in saksofonist. Lahko rečemo, da je »ta mala«, kot mu pravijo prijatelji najbolj perspektiven član ansambla, saj pridno vadi klarinet na srednji glasbeni šoli. V zadnjem času mu je čedalje bolj pri srcu saksofon, ki ga je sprva zavračal. Pianist Tone Simenc si je v osmih letih učenja klavirja pridobil dovolj tehnike, da bi se lahko razvil v dobrega jazzovskega pianista. Vendar pa za dobro jazzovsko igranje ne zadostuje samo dobra tehnika, temveč je treba biti idejno bogat. Kdor nima jazza v krvi, se mora učiti pri velikih mojstrih te zvrsti glasbe. S tem ni mišljeno, da je Tone slab pianist; nasprotno zelo dober, naravnost odličan za orkester, ki ni usmerjen v jazz; vendar pa bi moral po mojem mnenju vsak glasbenik, ki je glasbeno kolikor toliko izobražen, iskati novih izraznih možnosti v jazzu, ki ima dandanes že približno enako veljavo kot klasična glasba.

Predstaviti je treba še ritmično skupino Stompersov. To so: kitarist Ive Dovžan, ki se je lani vpisal na strojno fakulteto in je tudi član ansambla bratov Dovžan. Potem je tu še začasni basist Peter Hudobivnik, nakakšen najdenček orkestra. Ko so ga namreč »odpustili« kot pozavnista, so ga Stompersi, ki so bili začasno brez basista, vzeli v svoje vrste, čeprav vsi vedo, da je žalitev za kontrabas, če se izdaja za basista. Drugače pa je ob svoji pozavnosti že v tretjem letniku srednje glasbene šole in se bo verjetno čez leto ali dve vpisal na akademijo. Tako nam ostane le še Mitja Pavlica, imenovan »bobnar z najslabšimi bobni v Ljubljani«. Ta naslov si je prislužil s svojim kaj slabim in pomanjkljivim bobnarskim kompletom, ki bi že zdavnaj zaslužil pokojnino.

Stompersi, znani predvsem po svojem obsežnem repertoarju twistov, so tukajle v nekoliko drugačni zasedbi z vibrafonom. Slika je še iz lanske sezone, ko so nam igrali v študentski restavraciji Triglav.

Ljubljanska mladina pozna STOMPERS predvsem z bežigradske gimnazije pa tudi z nekaterih drugih prireditev. Stompersi pa so dobro znani v Kranju, saj tam že drugo leto uspešno igrajo. Letos igrajo v Stražišču in resnici na ljubo je treba priznati, da je precej po njihovi zaslugi tamkajšnje plesišče postalo močno priljubljeno med kranjsko in okoliško mladino. Težko bi bilo reči, ali so tudi v Ljubljani tako priljubljeni, predvsem spričo močne konkurence, vendar pa bi lahko tvegali pritrdilni odgovor. Pri tem se lahko opiramo na dejstvo, da imajo v svojem repertoarju vrsto popevk v ritmu twista, ki je že nekaj časa močno priljubljen na vseh plesiščih. Prav twistu se ima Tomaž Lajevce zahvaliti, da je postal pevec, Jernej Podboj pa da je postal saksofonist. Sicer pa, kar zadeva njihovo priljubljenost, naj ostane pri starem »chaoun a son goute«, ali po naše »pesnik poje, ptič poje...« vsak po svoje.

V zadnjem času si Stompersi precej prizadevajo, da bi v svoj spored uvrstili čimveč popevk z zborom, ki je v sodobni zabavni glasbi malone nepogrešljiv. Seveda pa to ne gre čez noč, pa tudi v enem mesecu ne. Za to je treba (kot pač povsod) vztrajnega dela in vsaj začetni talent. Tega sicer imajo, ne bi pa mogli reči, da so tako zelo navdušeni za vztrajno delo. Res pa je, da morajo premagovati vrsto težav, saj nimajo ustreznega prostora za vaje in so tudi pri študiju precej zaposleni. To pa so težave vseh amaterskih ansamblov in prav gotovo eden izmed razlogov, da se pri nas ne more-

mo pohvaliti z mnogimi dobrimi amaterskimi glasbeniki. Delna posledica takšnega položaja pa je dejstvo, da tudi naši profesionalni godbeniki, vsaj v glavnem, niso nobene zvezde.

Če naj spregovorimo o trenutnih težavah Stompersov, potem je treba povedati, da so pred kratkim ostali brez stalnega igranja v Ljubljani, ker so ples na bežigradski gimnaziji začasno prekinili. Če se že drugod ne najde prostora, da bi pisali o tem, potem naj tukaj povemo, zakaj. Noben ples v Ljubljani namreč ne mine brez takšnih ali drugačnih izgredov. Tako so bile letos uprave mnogih šol prisiljene prepovedati vrsto plesov. Najprej na elektro-tehnični, nato na VI. gimnaziji v Suhičevi, pa še v Sentvidu in sedaj tudi na bežigradski, potem ko je skupina fantov, ki bi jim naredili uslugo, če bi jih imenovali le huligane, prav z vandaliskim navdihom opustošila stranišče. Ne bomo se veliko zmotili, če rečemo, da so več ali manj isti poskrbeli za podobna »drzna početja« tudi na drugih plesih. Verjetno s tem niso naredili usluge tistim, ki se ne bodo imeli kje zabavati.

Toda vrnimo se k Stompersom. Kakšni so njihovi načrti? Vsekakor bi radi ostali skupaj tudi prihodnje leto. Poleti se bodo sicer razdrobili in odšli igrat na morje. Tam si bodo pridobili novih izkušenj in tudi novega znanja, ki ga terja vsakodnevno igranje. Že sedaj pa mislijo, kako bo, ko si bodo oprali slan okus po morju in se vrnili v Ljubljano. Želimo jim, da še naprej ostanejo skupaj in nas še dolgo zabavajo na ljublj. plesiščih.

E. M.

Piše:

Eleazar
Lipsky

3

Tiger v noči

Slope je segel po tvoji pištoli.

Potem so zadoneli strelji, izbruhnila je bitka. Tebe so zadeli v oko in dobil si kroglo v nogo. Fats in Rocky sta zadrževala moničico s pištolami in zbežala, tebe pa pustila. Ohoatey je bil mrtev s kroglo v vratu, tebe pa so prijeli. To vse skupaj je umor in obtožba je bila vložena danes zjutraj. So-dišče me je določilo, da te branim in tukaj sem, da storim, kar morem.

»Vi sami, gospod?«

»Imam še dva družabnika, toda to zadevo bom prevzel jaz.«

Za zastori so se glasovi spremenili. Obed je bil končan, strežniki so odstranjevali pladnje, zaslišal se je smeh starejšega moža in popoldanska reklama oddaja na televiziji. Fantov obraz se je nagubal, povešana spodnja ustnica je odkrila rumene zobe.

»Gospod, ne vem kaj naj rečem,« je vznemirjeno zamrmral. »Kako se vam zdi?«

»Toliko ti povem.« Phillips je pobožal blago na kolenih. »Če ne boš utišal teh prič, boš obsojen na smrt.«

Po premoru je fant tiho vprašal: »Mislite — stol?«

»Da.«

»Kako morete biti tako gotovi?«

»Govoril sem z gospodom Wilejem, javnim tožilcem...«

Javni tožilec! V fantovih mislih se je prikazala podoba — suh, rusolas mož, z mrzlimi modrimi očmi, mirno trdovraten, spreten in hiter, s poznavanjem človekovih najbolj skritih misli in z ironično govornico — in slika je izginila. Eddie je nervozno stisnil ustnice.

»Zre me,« je zamrmral. »Mislim sem, da je izguba tega očesa najhuje, zdaj pa mi pravite, da mi pripravljajo stol.«

Odvetnik je počasi prikimal.

Fantova široka glava, pokrita s črnimi kodri, se je nagnila nazaj. Oči so se mu zavrtale, rumene in podplute; zastremele so se v podrobnosti odvetnikove obleke, v robček na suknjiču.

»Gospod, pa si lahko pomagam?«

»Gotovo...« Phillips je občutljivo zakašljaj, stisnil dlani kot bi se branil pred nekim notranjim nasprotovanjem. »Fats in Rocky sta izginila; razen opisa, ki lahko ustreza tudi tisoč ljudem, ni za njima nobene sledi. Gospod Wilej bi hotel menjati dva za enega.«

»Kaj naj to pomeni?«

»Če ju izdaš, si lahko rešiš življenje.«

Začudujoč smeh se je pojavil na fantovem obrazu. »Če pričnem cviliti?«

»Da.«

»In gresta onadva na stol?«

»Onadva, pa ne ti.«

»Recimo, če bi bili vi v moji koži?«

»Moj nasvet,« je okorno dejal odvetnik, »je, misliti nase, ker je v takem primeru kot je tvoj, to edina gotova rešitev.«

Fantov nasmeš je zatrepetal. »Ampak, saj sem rekel gospodu Wileju pa tudi vam — ne poznam nobenega Fatsa ali Rockyja! Ti ljudje me hočejo narediti za propalico in taka je preprosta resnica.«

»Oni imajo zoper tebe več kot deset prič.«

»Toda če sem jaz nedolžen,« je zavpil fant »kako naj izdam dva moža?« Odgovorite mi na to!»

Phillips je pokadil dve cigareti in odkimal sestri, ki je pokukala za zastor, in nemirno povzel: »Težava je v tem, Eddie, da nimaš nobene mogoče obrambe — nobenega alibi, nobene blaznosti, ne napačne istovetnosti, nobene od teh stvari, ničesar; imaš samo svojo lastno verzijo, nobene priče za svojo stran, vse dokler se ne bo prikazal kakšen prijatelj in prisegel, da nisi imel pištole; vendar še enkrat, stvar ni gotova.«

»Saj upoštevam vse to.«

»Ali si imel kakega prijatelja?«

»Ne, gospod.«

»Fant, fant,« je zamrmral Phillips in dvomljivo zmajal z glavo, »od kod pa si sploh prišel?«

»Iz Stokes Cornerja.«

»Kaj pa je to?«

»Malo podeželsko mestoce blizu Charlotte; cestno križišče.«

»Ali so tvoji živi?«

»Ne, gospod.«

»Niti eden?«

»Ne, gospod, niti duša.«

»Kakšne šole imaš?«

»Znam malo brati, znam pisati in nekaj seštevati. Moj oče je dejal na polju, toda naučil me je, kar je sam znal.«

»Kaj pa šola?«

»Niso me mogli obdržati v šoli. Predivji sem bil, pa saj tudi ne bi bilo vredno.«

»Zakaj pa si zapustil Stokes Corner?«

»Nič me ni več držalo tam.«

»Fant!« je rekel odvetnik ostro.

»Ja?«

»Se zavedaš vsega, kar si ravnokar povedal?«

»Saj imam glavo na ramenih, gospod. Sam sem se navadil kar precej stvari in pripravljam se, da postanem mesar. To vendar ni nobena slaba stvar.«

»Ali si imel kakšno dekle?«

Ves obraz, širok, z močnimi ličnicami, se je nasmehnil plaho. »Ne, nisem.«

»Ampak kot se spomnim, imaš še precej življenja pred seboj.«

»Ja, vsaj mislim tako.«

»Katero dekle pa si imel v mislih?«

INDEKS IN... DRSALKE

Student drugega letnika stomatologije, FRANEK KLEMENC, ki je pravkar dopolnil 20 let, je pred kratkim osvojil s partnerko Katjušo Derendovo naslov drž. prvaka v drsanju v parih za letošnje leto.

Na prvo vprašanje, ali ga športno udejstvovanje ovira pri študiju, je odgovoril: »Zaenkrat še ne in upam, da bo tudi v prihodnje tako, kajti drugače se bom moral posloviti od enega ali drugega. Vsekakor bi bilo to drsanje oz. kotalkanje, kajti najprej je študij, nato vse ostalo.«

Vloga športne sreče v tvoji športni disciplini. Mislimo na drsanje in kotalkanje. Odgovor: »50%«

Kam najraje zahajaš v Ljubljani? »Poleti na kotalkališče in Koleczijo, pozimi pa na drsališče.«

Ali bereš Tribuno? »Redno, in to od A do Z.«

Tvoj konjiček? »Hitri avtomobili in zbiranje športnih značk ter grobov oziroma našitkov.«

Koliko časa treniraš dnevno? »To je odvisno od bližine datuma tekmovanja. V mrtvi sezoni treniram malo; na splošno treniram pozimi tri ure dnevno, poleti pa nekaj več.«

Delovanje študentske organizacije na tvoji fakulteti? Študentska organizacija na moji fakulteti je zelo aktivna, posebno kar se tiče reforme študija, tekočih problemov in ostalega. Pri nas so bili uvedeni cilusi, bodisi dvo ali tromesečni in z ugodnim razporedom letnih se je študentska organizacija precej ukvarjala.«

Kaj pa telesna vzgoja pri študentih — stomatologih? »Kot kaže, so letos pričeli smotrnejše delati na tem. Vsak se lahko posveti tisti športni disciplini, za katero se navdušuje, kajti za vsako panogo je napravljen urnik, tako da ima na razpolago tako telovadec, strelec, kot košarkaš, rokometas ali nogometaš ob določenem času bodisi telovadnico, bodisi športno igrišče.«

Tvoj največji športni uspeh do sedaj? »Sesto mesto na lanskem svetovnem prvenstvu v kotalkanju na Floridi in pa osvojitve drž. prvenstva, obakrat v parih. Posamezno ne drsam, kajti niso mi všeč obvezni liki.«

Zanimivost v zvezi s športom? »Teh je precej, predvsem takih, ki niso za objavo, vendar naj povem tole: na lanskem svetovnem prvenstvu na Floridi smo imeli generalno pred nastopom, med drugim tudi vkorakanje vseh sodelujočih reprezentance na stadion. Vse je potekalo v najlepšem redu, dokler nismo opazili, da nosi naš zastavonoša namesto naše zastave bivšo jugoslovansko. Seveda se je priveditelj s tem nedvomno osmešil.«

Za konec še: kaj misliš za prihodnost? »Prvo je študij; ta je in bo še nekaj let vsekakor najvidnejši! Seveda pa je tu še, če bo le mogoče, drsanje oziroma kotalkanje, kajti zelo rad bi se udeležil letos septembra ali oktobra v Barceloni prihodnjega kotalkarskega svetovnega prvenstva; želel bi pa sodelovati tudi na veliki prireditvi v kotalkanju, ki bo v času olimpijskih iger v Tokiu. Tja so nas povabili japonski funkcionarji, ki smo gostovali na Floridi. Vsekakor lepa prihodnost. Upam, da ne bo ostala le na papirju.«

PORTO ALLEGRE — 1963, gostitelj najboljših študentov — športnikov na svetu

Od 30. avgusta do 8. septembra letos bo v brazilskem mestu Porto Allegre, ki leži na atlantski obali, največja športna manifestacija študentov vsega sveta — univerziada.

Do sedaj so bile že tri univerziade, na katerih so jugoslovanski študentje — športniki dosegli številne lepe uspehe. Tudi na letošnji bodo Jugoslavijo zastopali naši najboljši, in to: igralka tenisa, Bora Jovanović in Nikola Pilić, plavalka Hilda Zeier in telovadec Miro Cerar. To so nedvomno športniki, ki bodo našo državo v Braziliji kar najdostojneje zastopali.

Danes vam predstavljamo prva dva: Boro Jovanovića in Nikolo Pilića.

Bora Jovanović je Zagrebčan, star 23 let; je študent pravne fakultete. Nedvomno spada med najboljše športnike naše države in uspešno že več let reprezentira Jugoslavijo po vsem svetu. Velike uspehe je dosegel prav v zadnjih treh letih. Največji je nedvomno plasman v finale lanskega neuradnega svetovnega prvenstva v tenisu, — Wimbledonu. Lani mu je namreč skupno s kolegom na fakulteti (Nikola Pilić prav tako študira pravo) uspelo priti v finale na tem največjem teniškem tekmovanju na svetu, potem ko sta v polfinalu premagala dva svetovno znana Avstrelca, Emmersona in Frazerja. Tudi v finalu sta imela možnost, da si osvojita najvišji naslov, žal pa zaradi treme in trenutnega padca v formi nista uspela. Bora Jovanović je bil zmagovalec mnogih mednarodnih turnirjev v Italiji, Franciji,

Egiptu, Indiji in drugje. Prav tako je skupno s Pilićem zmagoval na teh turnirjih tudi v igri dvojic.

Nikola Pilić, 22-letni Splitčan, ki živi v glavnem v Zagrebu, je nedvomno hud konkurent Bori, saj ga je na zadnjem drž. prvenstvu premagal in tako postal prvak države. V tujini zaenkrat še ni dosegel velikih uspehov, toda tuji teniški strokovnjaki ga poznajo kot igralca z servisom, ki spada med najmočnejše na svetu.

Nikola in Bora sta prva sedaj na turneji po ZDA, od koder se bosta preselila še na nekatera teniška tekmovanja v Južno Ameriko. Za enkrat smo dobili samo vesti iz ZDA.

Na močno zasedenem turnirju na Floridi sta se uspela uvrstiti med osem najboljših igralcev. V dvojicah sta prišla do polfinala. Strokovnjaki menijo, da ima Pilić, 1,91 m visoki igralec tenisa, celo večje možnosti za igralca svetovnega razreda, kot Jovanović, katerega igra zaenkrat še ni izdelana do popolnosti. Zato ima seveda še čas, saj je star šele 22 let.

Oba teniška asa sta nosilca zlate medalje zadnje univerziade v Sofiji v igri dvojic, med posamezniki pa je Jovanović v finalu po težki borbi premagal Pilića in tako osvojil zlato medaljo, medtem ko je Piliću pripadla srebrna.

V Portu Allegre jima želimo, da bi ta uspeh ponovila, za kar imata nedvomno veliko upanja.

T. Zajc

Najbrž še ne veste da...

- je bil pred kratkim v zvezni državi Vinnipeg velik atletski miting v dvorani. Med najzanimivejšimi disciplinami, ki so bile na sporedu, je bil skok s palico. Sodelovali so najboljši ameriški atleti v tej panogi. Vsi so na prejšnjih tekmovanjih že večkrat preskočili 4.80 m in več. Toda tokrat niti enemu od njih ni uspelo preskočiti začetne višine 4.25 m. Med gledalci, še bolj pa med tekmovalci samimi, je zavladalo veliko začudenje.

- Toda vzrok je bil kaj preprost: palice iz plastičnih vlaken so neposredno do pričetka tekmovanja ležale v hladnem prostoru. S tem so izgubile svojo elastičnost in postale neprožne. To je bil zadosten razlog, da se z njimi ni moglo preskočiti niti začetne višine.

- bodo naslednje zimske igre študentov-športnikov na Češkem in sicer v Spindlerovih Mlinih. Neposredno po zimski olimpiadi prihodnje leto v Innsbrucku se bodo študentje vsega sveta pomerili v smučarskih disciplinah, drsanju in hokeju na ledu. Organizacijski komite zimske univerziade je že sedaj, leto dni pred tem pomembnim športnim tekmovanjem, pričel s pripravami.

- je bivši madžarski nogometni reprezentant Ferenc Puskas, danes leva zveza svetovno znanega moštva Real iz Madrida, trenutno najboljši strelec španske nogometne lige. Na lestvici najboljših golgeterjev vodi s 15 goli, ki jih je dosegel na tekmah v zadnjih mesecih.

- Kaže, da se naturalizirani Spanec še ne misli kmalu posloviti od nogometne žoge.

Satoko Tanaka - nova nada Japonske v plavanju

Pred 14 dnevi se je na mednarodnem prvenstvu Avstralije v plavanju zgodil tale neljub dogodek:

Nova svetovna rekorderka na 100 in 200 m hrbtno, 19-letna Japonka Satoko Tanaka, je v plavalnem bazenu v Perthu ravno plavala v predtekmovanju, ko je nenadoma ugasnila električna razsvetljava. V trenutku je bil bazen v popolni temi.

Naravna reakcija ostalih plavalcev je bilo najprej začudenje, ki se je spremenilo v jezo. Začudenje, da se je kaj takega moglo zgoditi, in jeza, da bo treba plavati znova. Morda je bila katerega od tekmovalcev tudi vesela, če je rečimo prepozno startala in tako zapravila vse upanje za boljše uvrstitev, sedaj pa bo, zahvaljujoč temu neljubemu dogodku, lahko popravila svoj prejšnji neuspeh.

Satoko Tanaka pa je, kakor poročajo, reagirala povsem drugače. Ustrašila se je, kajti tema okrog nje se ji je zdela pošastna in pričela je klicati na pomoč. Potegnili so jo iz vode; pregledal jo je zdravnik, ki je ugotovil nervozno izčrpanost. Satoko tega in tudi prihodnjega dne ni več smela na start.

Čudno, so dejali prisotni plavalni strokovnjaki, svetovna rekorderka, pa se boji teme. Če bi moral biti kdo siguren v vodi, potem bi to morala biti prav ona, pa naj si bo sveto ali temno. Biti bi ji moralo vseeno, saj ostane voda vendarle le voda. Zdravnik je v svoji diagnozi napisal, da je plavalko zadel šok, ki nastopa po velikih telesnih naporih. Mlado dekle je bilo pač do tolikšne mere koncentrirano, da je bila ugasnitev luči zadosten razlog za popolno dekoncentracijo.

Iz vsega tega nam je lahko jasno, da 19-letna Tanaka, študentka in svetovna rekorderka, pač ne dosega svetovnih rekordov za nizko ceno!

T. Z.

Naši najboljši smučarji — skakalci so se pred odhodom na velika tekmovanja v tujino (Kongsberg, Holmekoln itd.) nekaj dni marljivo pripravljali v Planici. Na sliki skupina skakalcev s trenerjem Rudijem Finžgarjem pod sodniškim stolpom 80-metrške skakalnice

FLORIJAN KROJI HI-STORIJE

JUNAKI DNEVA — KAKO DOLGO ŠE?

Zgodbo o Stefanu, ki so ga do smrti kamenjali, najbrž poznate, kajne? Bistvene razlike med njim in med mučenci današnjega dne, ki so prav zdaj stopili na zadnjo pot, med špallir rjoveče množice, pa gotovo ne poznate! Razlika je prav neznatna. Nekdaj so imeli ljudje tenak sluh. Ze na najtišji vzklik: »Po njem! Kamenjajte ga!« je množica planila. Danes pa je videti, da si ljudje kaj slabo umivajo ušesa, prav naglušni so. Marsikdo je že pozval k linčanju Majka Klad'va, Lemija Previdnost, Biliya Otroka ter drugih ravbarjev in žandarjev. Nič nismo slišali. — Ko pa je bilo rečeno jasno in glasno, smo se zganili le mi, mladi, tkim. potrošniki. No, ja, na besedo potrošnikov pa se tako nihče več ne zgame.

HELENA & COMP.

Stari Grki so bili njega dni kaj pameten in kulturni narod. Najbrž kar malo preveč, saj, ko jim je odbila ura, jim vse skup ni dosti pomagalo. Današnji Grki so zato raje malo manj modri, pa zato bolj bogati. Bliža se osmi marec, zato posvetimo nekaj naše pozornosti svetlim likom tedanjih žena in deklet. Škoda, da ni najti več nobene nove Lizistrate, kako hitro bi se vzhodni in zahodni mož sporazumela. Modernih Penelop je, vsaj pri nas, še nekaj — žal, tudi med možaki. (Posebno v industriji in zunanji trgovini!) En dan se trudijo, naslednji dan pa gre spet vse pozlu; dan Odisejeve vrnitve (on bo namreč vse uredil, kot je treba) pa je spet za dva dni bliže itd. Trojanska Helena bi si v teh časih izjokala svoje lepe oči, saj bi jo soldatje ignorirali. Ne vedoč, zakaj se gredo ravsati, bi mirno korakali mimo nje na boj. Soldaška znanost napreduje, kaj moremo.

ALI BOŠ PLESAL Z MENOJ?« je bil zelo lep naslov na plakatih, ki so vesoljnemu mestu objavili elitno brucovanje ekonomistov in ki so razburjali pubertetne pamže, pa tudi ostalo prebivalstvo, kajti vsakdo je ob pogledu na lepo deklico s plakata pomislil: »No, če me že sprašuje ALI BOŠ PLESAL Z MENOJ?, ji pa ne bom odrekel.«

Urednik Skorpjončkov se brucovanja ni udeležil. Nima opreme in prakse (pod opremo razumi: zaščitna čelada proti udarcem od zgoraj, jekleni jopič pod srajco itd., pod prakso pa: slaba telesna konstitucija mu ne dovoljuje vmešavanja v take zadeve). Od svojega znanca, ki ima sicer boljše telesno konstrukcijo in zgradbo (zanj sploh pravijo, da je bolj »zgrajen«), si je zgoraj imenovani urednik skušal sposoditi opremo za hokej-golmana, vendar je ugotovil, da metuljček nič kaj lepo ne pristaja gorilskim ramenom, ki mu jih je le-ta oprema namerila.

Kljub svoji cenjeni odsotnosti pa je izvedel, da so določeni elementi preimenovali prireditve iz »ALI BOŠ PLESAL Z MENOJ?« v »ALI SE BOŠ TEPEL Z MENOJ?«, in namesto lepe PETITE, ki je tako lepo vprašala, postavili krepkega orjaka z dvignjeno pestjo »za udarce od zgoraj.«

LED SE TAJA in prihaja pomlad, kar je zelo lepo. Vprašanje pa je, če se led res taja in če je vse res lepo. Tako se sprašujejo fantje in dekleta na zgodovini, ki pravijo, da je pri njih kljub dobrim vremenskim napovedim še vedno severna zima in zamrznjeno morje, kajti ledolomilec na atomski pogon — REFORMA — je le delno zaoral v led prenatranosti učnih programov.

NA POMLAD ČAKAJO tudi slavisti, ki menijo, da bo menda šele takrat vzcvetel plakat z napisom BRUCOVANJE. Pa ne, da so se starejši kolegi ustrašili obilice mlade in lepega naraščaja? Zvedeli smo, da je nek zlobnež predlagal, da bi bilo lepo, če bi bilo brucovanje šele drugo leto — skupaj za dve leti.

Iz NASELJA poroča naš stalni, tajni in nepooblaščen posebni dopisnik, o tragediji, vredni literarne obdelave. Menda so izvedeli, da je nek fant bil pri svojem dekletu v prepovedanem nočnem času. Komisija je menda odprla vrata, fanta pa ni bilo. Pogledali so v omaro — prazno. Pogledali pod posteljo — nič. Pogledali po kotih — nikogar. Končno so ga odkrili. Visel je z okna — navzdol. Sočustvujemo!

Zadnja zimska: »Če nismo že mi na Zemlji dosegli plana, so ga vsaj oni nad nami.«

»RIB IN SIROVIH STRUKLJEV SEM SE PRENAJEDEL NA PEPELNIČNO SREDO«, mi je potožil znanec, ko je na popustni dan zaman iskal kaj mastnega za zob; bil je namreč še malce paraliziran od pokopavanja pusta.

KARNEVAL SE NADALJUJE: in če rečete znanca, kako lepo je maskiran, vam ne bo zameril. Maskiranje je v modi! Nekateri svoje maske sploh ne odložijo. Takim ljudem, ki se maskirajo, pravimo po domače KARIERIST. Le-ti so, kot smo videli v Pavlihi, navadno taki, da si na pustni torek nadenejo masko z napisom na čelu JAZ, medtem ko imajo na originalnem čelu napisano JAST.

DOPISI so včasih naravnost presenetljivi. Tako so se ljubljanski medicinci kar za glavo prijeli, ko so prebrali nekaj vrstic dopisa, ki so jim ga poslali kolegi — »ferijalci« iz NISA. Pisali so kratko in jasno: »Dvajset medicincev naj nas tega in tega dne počaka na železniški postaji. Razkazali nam bodo Ljubljano in Bled.«

Zakaj so se ljubljanski medicinci prijeli za glavo?

Pravijo, da so podvomili v geografsko znanje »ferijalcev«. Iz pisma je izzvenelo, kot da sta Ljubljana in Bled skupaj, stroški ogleda pa po tej geografiji pripadajo Ljubljančanom.

SAMO ZA ŽALOSTNE BRALKE (UKRADEN NADNASLOV)

VČASIH MI JE SLABO

Student Janez, X. letnik — pravo, ima težave. To sicer ni nič posebnega, kajti težave ima vsakdo in če bi pisali o težavah vsakega izmed nas, bi morali vso industrijo presmeriti v papirno, toliko pol bi bilo popisanih. Če pa pišemo prav o njegovih težavah, smo prepričani, da so njegove težave izjemne in nenavadne.

Dve napaki ima Student Janez, X. letnik — pravo. Prva je ta, da je od nekdanj rad uporabljal citate. In ni čudno, da so se ga ljudje začeli izogibati. Nekega dne je na fakulteti, v seminarju za splošne svobodne aktivnosti, rekel: »Svoje razpravljanje končam z besedami: 'Veni, vidi, viči', kar pomeni 'Zdrav duh v zdravem telesu', kot nas lepo pouči Sokrat, ko s pomočjo Hamleta premaga Atilo, slavnega indijskega vojskovođa.« Takoj je opazil med poslušalci in profesorji silno negotovanje. Takrat si je rekel, da stvari, ki so vsakemu jasne, ne bo nikoli več razlagal na dolgo in široko, ampak bo kratek.

In ko je hotel biti kratek, se mu je zgodilo, da se je med njim in kolegom pri interpretiranju rimske zgodovine in prava razvil takle dialog:

»In tako končam z besedami,« je rekel kolega na seminarju, — **NOMEN EST OMEN**«.

»Tako je,« je veselo pritrdil Student Janez, X. letnik — pravo, »Ime je znamenje«, to je eden mojih najbolj priljubljenih citatov. Prav imaš, kolega Divjak.«

In ker je v našem mestu veliko ljudi z imeni Ravbar, Smrkelj in ker je pred njimi vedno stresal ta zadnji citat in čeprav so vsi Ravbarji ali Smrklji govorili, da je poudarek na njihovem imenu na a ali e, so bili užaljeni. Kajti nihče noče biti tisto, kar je v resnici — in ljudje niso razumeli njegove ustvarjalne, čeprav neosveščene, revolucionarnosti.

Ni pa imel študent Janez, X. letnik — pravo, težave samo s citati. Če hočemo opredeliti njegove težave in jih sistematizirati, moramo začeti pri njegovem podpisu v pismu deklici Katerini, kjer se je podpisal, boječ se legalizacije svojih čustev, z okrajšavo: St. Janez X. — pravo. Deklica je najprej zardela, potem pa jo je premagal organizacijski in splošno-družbeni koristni čut in sklicala je sestanek, ki so se ga udeležili predstavniki raznih fakultet, funkcionarji z imeni od A-F (ostali so odšli na seminar:

Kako med sestankom ustvarjalno izkoristim čas) in pa študenti. Lepa deklica je najprej glasno prebrala pismo, nato pa še podpis.

»Vidite,« je rekla, »ta človek — človek iz naših vrst takorekoč, se pod pismo podpiše Sveti Janez X. Ima religiozne poglede na svet in kot bodoči družbeni delavec se mora spremeniti, skratka še je čas, da ga prevzgojimo.«

Student Janez, X. letnik — pravo je bil med poslušalci in zardel je Razložil je, da je on napisal pismo in naprosil vse funkcionarje od A do F, vključno deklico Katerino, naj oprostijo okrajšavi njegovega imena. Ko pa je razlagal, se mu je hudo zataknilo, ko je povedal, da pomeni X. deseto leto študija. Vsi funkcionarji so zmajali z glavo in menili, da bi v tako brezupnem primeru zmajali z glavo tudi vsi funkcionarji od F — Z.

Študent Janez, X. letnik — pravo, je načitan človek. Bere naše in tuje časopise kot bi rožice sadil. Brž je poslal na uredništvo nekega takega časopisa, ki ga je zelo rad prebiral, pisemce naslednje vsebine:

»Dragi časopis. Redno berem vaš časopis. Najbolj mi je všeč rubrika Včasih mi je slabo. Deset jih imam na grbi in ne vem, kam bi z njimi. Nikjer me ne marajo, pravijo, da bi moral končati, jaz pa ne morem, ker mislim da se še nisem dovolj naučil. Kaj naj naredim?«

Nekajkrat je kupil časopis in odgovora ni bilo. Potem je na neki strani prebral, da se je naklada časopisa dvignila za en izvod in bil je vesel, kajti on je bil tisti, ki je začel časopis redno kupovati.

Čez pol meseca in štiri dni je v časopisu pod rubriko Včasih mi je slabo, prebral naslednje vrstice.

»Študent Janez Veseli nas, da si reden bralec našega časopisa in po tem sklepam, da si kulturn. Vidim, da si v velikih težavah. Deset deklet imaš na grbi, kot se nič kaj lepo ne izraziš. Vedi: življenje ni enostavno; kar vprašaj svojo mamico. Povedala ti bo. Praviš, da te zato nikjer ne marajo! Imaš pač široko srce, vendar menim, da si se že dovolj naučil in da bi postal zvest samo eni. Lahko bi ti še svetovala, vendar pustiva sedaj te stvari. Pošlji mi svoj naslov, in zaupaj mi vse težave, pisala ti bom.«

Potem ni več kupoval časopisa.

FELICIJ JURIST

ŠOPEK ZA...

Dušico in Vilija

Na predpustno soboto sta se ob 9.30 uri poročila ob zvoških Mendelsohnove poročne koračnice **STUDENTKA STOMATOLOGIJE Dušica Gojkovič** in zdravnik dr. Vili Hrastnik. Mladi par in priče smo presenetili, kajti že s poročnega urada so nam sporočili, da ne marata kakršnekoli objave v tisku. Zaradi osebnega poznanstva z našim fotoreporterjem in tudi zato, ker smo »od študentskega časopisa«, sta dobro razpoložena pristala na razgovor.

»Kateri letnik stomatologije,« smo vprašali nevesto.

»Tretji!« Zenin je povedal, da je zaposlen v bolnišnici v Celju.

»Kam na pustovanje?«

»V Portorož.«

»Koliko povabljenih bo na ohceti?«

»Dvanajst!«

»Kje sta se spoznala?«

»Na morju, v Zadru,« se je oglasila priča dr. Zvone Lamovec.

»Kako ste se počutili zjutraj, ko ste vstali?« smo vprašali nevesto.

»Malo me je bilo strah,« je rekla.

»In kdaj ste s prijatelji in kolegi zapili fantovščino?«

»Prejšnjo nedeljo,« je rekel bodoči soprog.

»Si bosta vzela do pusta še kaj dopusta?«

»Mhm!« Ta odgovor smo preskočili.

»Kaj želita mladim študentskim parom?«

»Stanovanje,« sta rekla oba v eni sapi.

»Kaj sporočata bralcem študentske Tribune?«

Ob tem vprašanju smo se najbolj zabavali. Nevesta je takoj vsem našim bralcem sporočila prav lepe pozdrave, zenin pa se je malce obiral. Na pomoč je priskočila priča, ki je imela najmanj treme in bila najbolj razpoložena. »Daj, Vili,« se je smejal, »reci močno izjavo za tisk! Izcimi nekaj...«

»No,« je rekel, »ker smo že pri poroki; ni preveč neumno, če se poročiš, pa četudi si še študent!«

Nekaj minut zatem sta se poročila. Še prej pa smo mlademu paru zaželeli vso srečo in jima v imenu naše redakcije izročili šopek spomladanskega cvetja. T. M.

Od Maribora

LJUBLJANA: Pretekli petek je iz Ljubljane odpotovala skupina štirindvajsetih študentov pravne fakultete, ki se bodo udeležili smučarskega tečaja na Jahorini. Tečaj so podaljšali še za dva dni.

RIJEKA: Na Rijeki je 8 visokošolskih ustanov, in to 3 fakultete (medicina, strojna, ekonomska), 1 visoka šola (industrijsko pedagoška) in 4 višje šole (pomorska s šestimi oddelki), pedagoška akademija, višja ekonomska šola in višja stomatološka. Na Rijeki se v zadnjem času intenzivno bavijo z vprašanjem izboljšanja pogojev za življenje in delo študentov. Med najbolj pereče probleme spadajo vsakakor odgovarjajoči prostori za študij ter namestitve domačih in tujih študentov.

ZAGREB: V Zagrebu so pred kratkim pri univerzitetni knjižnici ustanovili oddelek fonoteke, ki ima nalogo, da zbira gramofonske plošče in magnetofonske trakove z vsega tistega področja, ki predstavlja kulturno-zgodovinsko vrednost. Ta oddelek je že zdaj oskrbljen z nekaj sto ploščami. Postavljene so tudi posebne kabine; obiskovalci si lahko nekatere gramofonske plošče tudi sposodijo.

ZAGREB: V Graz je odpotovala skupina petnajstih planincev, študentov, ki se bo na povabilo avstrijskega turističnega kluba in gorske reševalne službe, udeležila sedemdnevnega tečaja za visokogorsko smučanje in nudenje pomoči ponesrečencem v gorah. Te moderne metode se bodo kmalu začele uporabljati tudi pri nas.

BEOGRAD: Pred nekaj dnevi — kakor poročajo iz Beograda — je v študentskem naselju uprava študentske restavracije napravila kontrolo po treh blokih in zbrala »nekaj« inventarja restavracije, ki so ga študenti od Novega leta sem vztrajno odnašali. Poročajo, da so zbrali 250 skodelic, preko 100 pladnjev, nekaj stotin vilic in žlic in nekaj desetih krožnikov. Zdaj res ne vedo, ali gre za bojne kleptomane ali za deplasiran odnos študentov do družbene lastnine. Uprava storilec ni storila nič žalega, saj je inventar samo odvzela...

BEOGRAD: Nek sodnik iz Niša je na pravni fakulteti v Beogradu branil svojo doktorsko disertacijo. Ta sodnik okrožnega sodišča ni znal odgovoriti na vprašanja, zaradi katerih profesorji na pravo »mečejo« študente prvega letnika. Toda sodnik je ob podpori članov izpitne komisije dobil naslov doktorja prava, vendar je nek član, ki ni protežiral omenjenega sodnika, izjavil: »V tej državi je obvezno osnovno šolstvo, ni pa obvezno, da imajo vsi doktorske naslove.«

Točno ob dvanajstih

Tokrat smo točno ob dvanajstih, ko so v soboto, 23. februarja, zatulile sirene, na pragu filozofske fakultete ujeli v objektiv študentko četrtega letnika germanistike — **NANIKO MUSTER**. Bila je prva, ki je opoldne stopila skozi steklena vrata.

»Kako študij?«

»Nemščina pod A, francoščina in angleščina pod B!«

»Posebni načrti do 10. marca?«

»Čimprej moram oddati diplomsko nalogo, ki jo pišem že dva meseca. Seveda pa se raznim praznikom ne bom izognila!«

»Kaj pričakuješ od Dneva žena?«

»Jaz prav nič. Mamici bom kot vsako leto dala šopek rož.«

»Kakšen je tvoj delovni dan? Kaj si danes že naredila?«

»Vstala sem ob pol osmih. Izjemoma! Mislila sem, da bom imela v ponedeljek nastop, pa so mi ga preložili. Zdaj se lahko pripravim le še na pust!«

»Kdaj si opravljala zadnji izpit in kako je šlo?«

»To je bil izpit iz angleške fonetike. Kako je šlo? No, še kar...« Kasneje smo izvedeli, da je dobila odlično oceno.

»Diskretno vprašanje, na katerega lah-

ko odgovoriš z DA ali NE, ali pa tudi z molkom: imaš fanta?«

Se predno je izzvenela zadnja beseda je rekla: »DA!«

»Katero filmsko predstavo si videla nazadnje?«

»Vse v rok službe, ali kako je že tisti naslov. Ta film je zelo aktualen, ker bo šel ON kmalu k vojakom...«

»Si športnica?«

»Bila sem na smučarskem tečaju, športnica pa nisem!«

»Si kdaj pisala pesmi?«

Vprašanje je ni nič začudilo. »Ne,« je rekla preprosto.

»Bereš Tribuno in kaj ti je v njej najbolj všeč?«

»Seveda jo berem. Najbolj so mi všeč Skorpjončki. Pa tudi filmske kritike preberem. Zadnje številko Tribune sem v celoti prebrala.«

»In kaj si misliš o intervjuju Točno ob dvanajstih?«

»Sem vaša prva žrtev!« je vprašala. Ko je zvedela, da je bil že nekdo pred njo in da bomo s to rubriko nadaljevali, je menila: »Mislim da se tako najbolj približate bralcem...«

Se en posnetek in poslovi! smo se.

Pisma uredništvu

Danes ne bomo objavili pisma, pač pa nekoliko drugačen zapis, ki pa, po svoji vsebini in tudi zato, ker bi to bilo prav lahko pismo uredništvu, spada na to mesto. Tako pismo bi nam morda napisal kakšen študent **ELEKTROTEHNIČNE FAKULTETE**, saj je med njimi marsikdo osupnil ob dejstvih.

S takimi dejstvi operiramo tudi mi. Bralci se gotovo še spominjate, da je izšel pred nekaj meseci v našem listu članek z naslovom **Automatenräuber aus...**, ki je opisoval klavirno poslanstvo ekskur-

zije zadnjega letnika študentov elektrotehnične fakultete v Svici in po Franciji. Zaradi različnih motivov nismo takrat napisali imen tistih študentov, ki so metali v Zürichu dvajsetdinarske kovance v avtomate...

Zivljenje teče dalje. Krivce so na pritisk javnosti kaznovali. Več študentov, sedaj absolventov, so tudi izključili iz Zveze študentov. Taka kazen je zadela tudi nekaj študentov z oddelka za jaki tok. Med kaznovanimi je vidno izstopal **ZDRAVKO ČAPELJ**. Zanj ob kaznovanju ni bilo pomislekov. Bil je tudi tisti, ki se je ves čas ekskurzije nekorektno vedel.

Pred dnevi je po fakulteti, zlasti pa med absolventi, zakrožila vest: **ZDRAVKO ČAPELJ JE ODPOTOVAL NA »PRIVATNI OBISK« V WADEIKEL** (blizu Dortmundu v Zahodni Nemčiji)!

Kdo mu je dal dovoljenje? Zveza študentov oz. združenje študentov elektrotehnične fakultete o njegovem odhodu ni bilo obveščeno, niti ni nihče vprašal združenja za mnenje o turistu.

Fakulteta tudi ni izdala nikakšnega mnenja o opravljenih izpitih in o študentu Zdravku Čaplju.

Toda Zdravko Čapelj je pred petnajstim dnevi odpotoval. Študentje elektrotehnične fakultete se sprašujejo, kako je mogoče, da je urad za potna dovoljenja v

MIŠJA LUKNJA

Ljubljani izdal vizo absolventu, ki je že šesto leto na fakulteti, ki ima komaj petnajst izpitov od štiridesetih, absolventu, ki je politično nezrel, ki vsako leto zapovrstjo odhaja v inozemstvo in končno — o katerem se na fakulteti in pri Zvezi študentov niso zanimali. Za druge študente, ki želijo potovati v inozemstvo, je drugače in bolj komplicirano. Nabaviti si morajo najmanj potrdilo fakultete o opravljenih izpitih.

Kako se je Zdravko Čapelj temu izognil, ne vem. To ostane danes še vprašanje. Vprašanje študentov.

Odgovor morda že v prihodnji številki. Tadej Munih

do Skopja

Tribuna - glasilo Zveze študentov - Izdaja univerzitetni odbor ZSJ - Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Jože Sušmejt; glavni urednik Mišja Vavpetič - Uredn. in uprava, Tribuna Poljanski 471, telefon 38-123 - tekoči račun 600-14-608-72 - Letna naročnina 400 dinarjev, posamezni izvod 30 din - Rokopisov in fotografij ne vračamo - Tisk: CP Delo, Ljubljana Tomšičeva 1, tel. 23-522

tribuna

